

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

รายงานการวิจัย
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจ
หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี นนทศักดิ์

28 พ.ค. 2545
153542

AO 0007561

เริ่มบริการ

13 พ.ย. 2546

90
95
105
110
40

เสนอ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

30
24

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นรายงานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ
บัณฑิตบริหารธุรกิจหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 – 2537 และสำเร็จการ
ศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ถึง 2539 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตต่อสภาพการ
ทำงานและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงหลัก
สูตรและจัดการเรียนการสอนสนองนโยบายพัฒนาการจัดการอุดมศึกษาในด้านการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการสำรวจข้อมูลบัณฑิตและจัดทำทำเนียบข้อมูลศิษย์เก่า (ภาค
พิเศษ) ภาควิชาบริหารธุรกิจ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สมศักดิ์ โสภณพินิจ ที่ได้ช่วยกรุณาตรวจแบบสอบถาม แนะนำการวิเคราะห์ และการรายงาน และ
ลูกศิษย์จำนวนมากที่ได้ช่วยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ประสานงานจนสามารถจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
บริหารธุรกิจในเวลาต่อมา รวมทั้งคุณวัชร ปันนิม และคุณส่องนภา บุญแก้ว ที่ให้ความช่วยเหลือใน
ด้านการค้นคว้าและการพิมพ์มาโดยตลอด ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ดิฉันหวังว่ารายงานผลการวิจัยฉบับนี้จะได้เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจใช้ข้อมูล พร้อมทั้งยินดีรับ
ฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงการวิจัยครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

พัชนี นนทศักดิ์

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทคัดย่อ	1
บทที่ 1 บทนำ	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	19
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	43
ภาคผนวก	
ตัวอย่างแบบสอบถาม	51
บรรณานุกรม	60

บทคัดย่อ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจ
หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สำเร็จการศึกษาระหว่างปี 2536 – 2539

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ) เพื่อจัดทำทำเนียบ ข้อมูลศิษย์เก่า ภาคพิเศษ ของภาควิชาบริหารธุรกิจ

กลุ่มประชากรที่ศึกษาประกอบด้วยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจำนวน 964 คน ตามชื่อและที่อยู่ทำงานทะเบียน กองบริการการศึกษา ได้รวบรวมไว้ หลังจากส่งแบบสอบถามไปตามชื่อที่อยู่ลงทะเบียนไว้โดยได้รับกลับคืนมา ซึ่งเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแล้วได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 323 คน

ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตทั้ง 3 สาขา ได้แก่ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด และสาขาการบริหารบุคคล มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน ส่วนความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยบัณฑิตสาขาการบัญชีและสาขาการตลาดมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ส่วนบัณฑิตสาขาการบริหารบุคคล มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและครอบครัวค่อนข้างน้อย และความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยบัณฑิตสาขาการบัญชีมีความก้าวหน้าในตำแหน่งงานมากที่สุด รองลงมาคือบัณฑิตสาขาการตลาด และบัณฑิตสาขาบริหารบุคคลมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ ในการสร้างความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตให้สูงขึ้น คือ การปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

บทที่ 1

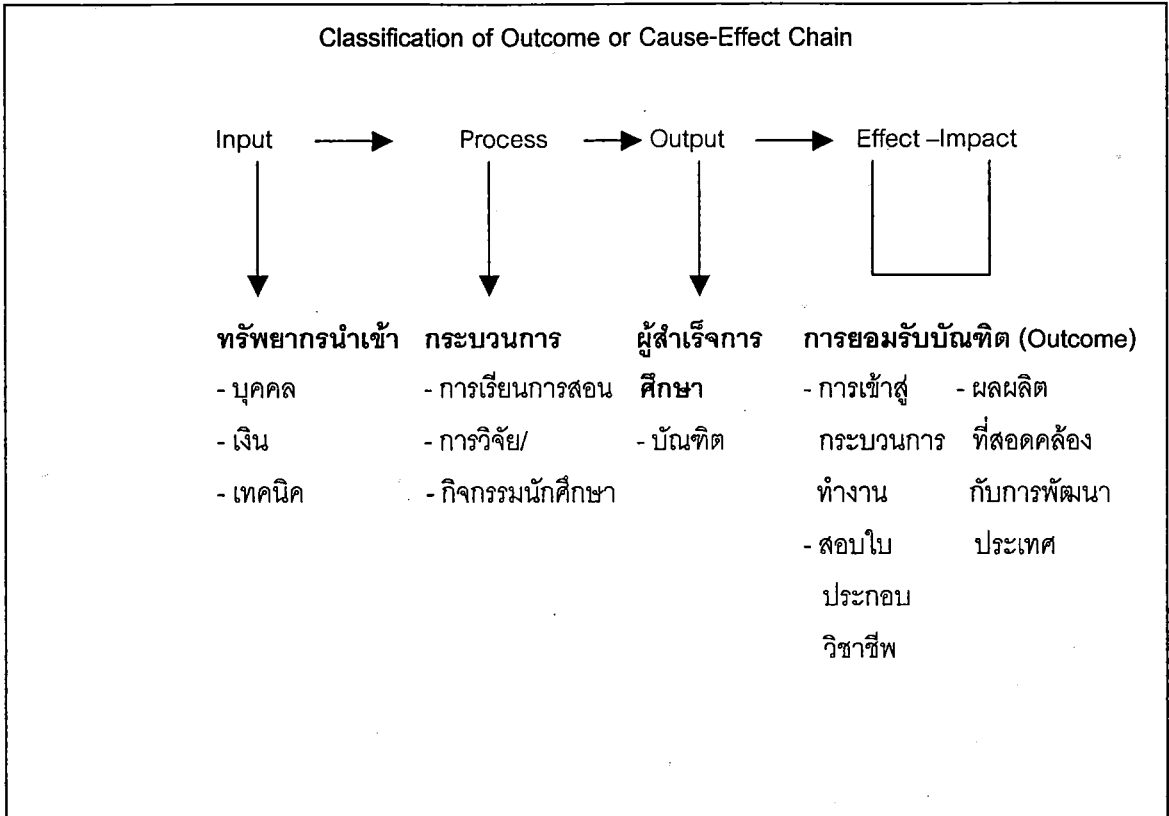
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละประเทศ รวมทั้งการขยายตัวของการติดต่อสื่อสารมีผลทำให้ลักษณะของโลกาภิวัตน์มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ (Demand) และ อุปทาน (Supply) เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะทั้งสินค้าและบริการมีการพัฒนาเพื่อการลดต้นทุน ลดราคา เพิ่มคุณภาพหรือเสริมความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคอย่างกว้างขวาง สลับซับซ้อน และมีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก

การศึกษาก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลได้ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ จึงต้องเน้นการศึกษาที่มีคุณภาพ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้เป็นที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลโดยทั่วไป เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับสูงของประเทศที่กำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

การให้บริการการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคุณภาพเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงาน ด้วยเหตุนี้การเข้าสู่กระบวนการทำงานและการสอบใบประกอบวิชาชีพ จึงเป็นปัจจัยในหลาย ๆ ปัจจัยที่สามารถชี้วัดถึงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดังรูปแบบดัชนีบ่งชี้คุณภาพการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินการจัดสรรทรัพยากรและคุณภาพการศึกษา (Input / Process / Outcome model)

แหล่งที่มา : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2538 ปรับจาก Model ตัวชี้วัดสำหรับการพัฒนาชนบท

จากแผนผังข้างต้นจะเห็นได้ว่าดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ใช้เป็นมาตรวัดหรือเครื่องมือวัดระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาภายใต้องค์ประกอบของคุณภาพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาและการผลิตบัณฑิต ดัชนีบ่งชี้คุณภาพภายใต้องค์ประกอบในส่วนการยอมรับบัณฑิต (Outcome) ดังนี้

1. การเข้าสู่กระบวนการทำงานและการสอบใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งอาจวัดได้จากประเภทของงานที่ทำ ค่าจ้าง การเปรียบเทียบ การยอมรับบัณฑิตเข้าทำงานในแต่ละสาขา แหล่งทำงานของบัณฑิตหลังจบการศึกษา จำนวนบัณฑิตที่ศึกษาต่อ สัดส่วนของบัณฑิตที่มีงานทำแน่นอน บัณฑิตที่ศึกษาต่อ และอัตราการรับผู้มีการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. ผลผลิตก็คือทรัพยากรบุคคลที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็น องค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิต ระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรต่อเนื่องถึง 3 สาขาวิชา ได้แก่ การบัญชี การตลาด และการบริหารงานบุคคล ได้เล็งเห็นความสำคัญในการติด

ตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เพื่อศึกษาถึงกระบวนการการเข้าสู่การทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษา “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี โดยศึกษาเฉพาะบัณฑิตภาคพิเศษรุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปี 2536 ถึง 2539

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจ ตามหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ) จำแนกตามสาขาวิชาเอก คือ
 - 1.1 สาขาการบัญชี
 - 1.2 สาขาการตลาด
 - 1.3 สาขาบริหารบุคคล
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ
 - 2.1 ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพ
 - 2.2 ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว
 - 2.3 ความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

คำถามสำหรับการวิจัย

1. ก่อนเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี บัณฑิตทั้งชายและหญิงมีความหวังในการศึกษาต่อแตกต่างกันหรือไม่
2. บัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี) ภาคพิเศษ หลังสำเร็จการศึกษาแล้ว ทำงานประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อมากน้อยเพียงใด หากมีงานทำ ประกอบอาชีพอะไรบ้าง
3. บัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก (การบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล) สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ในการทำงานประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด
4. ปัจจัยใดที่ทำให้บัณฑิตเปลี่ยนงาน หรือได้ทำงานในระดับสูงขึ้น
5. วิชาเอกที่บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับ ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือไม่
6. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 สาขา มีรายได้อยู่ในระดับใด และมีรายได้ที่สัมพันธ์กับอาชีพหรือไม่
7. ตำแหน่งงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้ทำ มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับเพียงใด

8. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
9. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
10. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
11. โดยภาพรวม บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

สมมุติฐานสำหรับการวิจัย

1. วิชาเอกที่บัณฑิตได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับหลังสำเร็จการศึกษา
2. รายได้ที่บัณฑิตทำงานอยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับภายหลังสำเร็จการศึกษา
3. ตำแหน่งงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมาย ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับภายหลังสำเร็จการศึกษา
4. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน
5. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และครอบครัวไม่แตกต่างกัน
6. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานไม่แตกต่างกัน
7. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสภาพการทำงานด้านต่าง ๆ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
3. สำรวจข้อมูลบัณฑิตเพื่อจัดทำทำเนียบข้อมูลศิษย์เก่าของภาควิชาบริหารธุรกิจ (ภาคพิเศษ)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ภาควิชาบริหารธุรกิจจะเป็นผู้นำผลงานไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบันและคณาจารย์ภาควิชาบริหาร-ธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ) สาขาการบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล เฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษา รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 โดยสำเร็จการศึกษาในปีพ.ศ. 2536 ถึง 2539

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายและขอบเขตจำกัดของคำที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. **สำรวจข้อมูลบัณฑิต** หมายถึง การศึกษาข้อมูลของบัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับประวัติและสภาพทั่วไปของบัณฑิต
 - 1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิต
 - 1.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาและหลักสูตรของภาควิชาบริหารธุรกิจ
2. **บัณฑิตหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ภาคพิเศษ** หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ที่ศึกษานอกเวลาราชการ คือ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ โดยก่อนเข้าศึกษานิสิตมีความรู้ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา หรือเทียบเท่า และในระหว่างที่ศึกษาบัณฑิตส่วนใหญ่จะมีงานทำอยู่แล้วในระหว่างสัปดาห์คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์
3. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง
4. **ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน** หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ศึกษาความพึงพอใจตามทฤษฎี ERG (Existence needs, Related needs and Growth needs ของ เคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) โดยพัฒนาจากทฤษฎีของอับราฮัม เอช. มาสโลว์ Abraham H. Maslow
5. **ความคิดเห็น** หมายถึง การพิจารณาด้วยเหตุผล และความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตามต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจต่อเนื่อง 2 ปี ตามสาขาที่บัณฑิตได้เรียนสำเร็จการศึกษา

6. งาน หมายถึง งานที่ทำแล้วก่อให้เกิดรายได้ในลักษณะค่าจ้าง สิ่งตอบแทนหรือผลกำไร โดยค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่ได้รับนั้น ไม่ค่านึงว่าจะได้รับในรูปแบบเงินสดหรือสิ่งของ

7. หลักสูตร ศศ.บ (หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี) หมายถึง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี) ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำมาเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา หรือเทียบเท่า มี 2 สาขา ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ-การบัญชี และสาขาบริหารธุรกิจ-การตลาด

8. หลักสูตร บธ.บ. (หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี) หมายถึง หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี) ที่ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยบูรพาและดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 เป็นต้นไป รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา หรือเทียบเท่า เข้าเรียน 3 สาขา ได้แก่ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด และสาขาการบริหารบุคคล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปี 2535 ถึงปีการศึกษา 2539 เพื่อศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน โดยผลการศึกษาในครั้งนี้ ภาควิชาบริหารธุรกิจสามารถนำไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลและนำเสนอเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของภาควิชาบริหารธุรกิจและการจัดหลักสูตร

ปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี

ส่วนที่ 2 การติดตามผลบัณฑิต

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจกับทฤษฎี ERG.

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของภาควิชาบริหารธุรกิจ และการจัดหลักสูตรปริญญาตรี

ต่อเนื่อง 2 ปี

ภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้จัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานระดับภาควิชาในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2519 เพื่อจัดการเรียนการสอนเสริมทางด้านธุรกิจแก่นิสิตวิชาเอกสาขาอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยที่เลือกเรียนเป็นวิชาเลือกเสรีหรือวิชาโท (Minor) โดยรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรวิชาโทบริหารธุรกิจ ได้รับความสนใจจากนิสิตเป็นจำนวนมาก และสอดคล้องกับนโยบายการขยายตัวทางเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การจัดตั้งคณะบริหารธุรกิจจึงได้รับการผลักดันจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยในความพยายามที่จะบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6, 7 และ 8 เรื่อยมา แต่เนื่องจากปัญหาทางด้านงบประมาณแผ่นดินและการชลอการผลิตกำลังคนทางสายสังคมศาสตร์ จึงทำให้ชลอการจัดตั้งหน่วยงานคณะจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการพัฒนาภาควิชาบริหารธุรกิจได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดยั้ง นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 ภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ในรูปแบบการศึกษาภาคสมทบ โดยผลิตผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาธุรกิจศึกษา จำนวน 2 รุ่น สำเร็จการศึกษาในปีพ.ศ. 2534 จำนวน 46 คน และปีพ.ศ. 2535 จำนวน 66 คน

ขณะเดียวกันในปี พ.ศ. 2533 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศโดยสมบูรณ์ชื่อ “มหาวิทยาลัยบูรพา” และได้มีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2533 ประกอบด้วยคณะต่าง ๆ 7 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย คณะเดิม ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์จึงต้องรวมเข้าเป็นคณะเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองนโยบายที่มุ่งผลิตบัณฑิตสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ภาควิชาบริหารธุรกิจจึงได้สังกัดอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาดังแต่บัดนั้น เป็นต้นไป

เพื่อให้การผลิตบัณฑิตเป็นไปอย่างสอดคล้องต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีพ.ศ. 2534 รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการจึงได้นำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศส.บ.) หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สาขาบริหารธุรกิจ-การบัญชีและสาขาบริหารธุรกิจ-การตลาด ของมหาวิทยาลัยเดิมคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาดำเนินการขอเปิดสอน โดยเปิดรับนักศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2534 เป็นต้นไป และจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารุ่นแรกคือ พ.ศ. 2536 วิชาเอกบริหารธุรกิจ-การบัญชี จำนวน 131 คน และวิชาเอกบริหารธุรกิจ-การตลาด 121 คน และปีพ.ศ. 2537 วิชาเอกบริหารธุรกิจ-การบัญชี จำนวน 108 คนและวิชาเอกบริหารธุรกิจ-การตลาด จำนวน 132 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนรับเข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ)

สาขาวิชา	รับเข้าศึกษาปีพ.ศ.		สำเร็จการศึกษาปีพ.ศ.	
	2534	2535	2536	2537
บริหารธุรกิจ-การบัญชี	131	108	131	108
บริหารธุรกิจ-การตลาด	121	133	131	132
รวม	252	241	252	240

ขณะที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ปริมาณความต้องการศึกษาสาขาทางด้านบริหารธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นดังนั้น ในปีพ.ศ. 2535 ภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรใหม่และได้รับอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต 4 ปี จำนวน 4 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาเอกการบัญชี สาขาวิชาเอกการตลาด สาขาวิชาเอกการบริหารบุคคล และสาขาวิชาเอกการบริหาร โรงแรม และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี 3 สาขา

ได้แก่ สาขาวิชาเอกการบัญชี สาขาวิชาเอกการตลาด และสาขาวิชาเอกการบริหารบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ในวิชาการและมีความรับผิดชอบในการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
2. พัฒนาบัณฑิตทางด้านบริหารธุรกิจให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน
3. พัฒนาบัณฑิตให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอิสระ
4. พัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีเหตุผล มีระเบียบแบบแผนและมีความพากเพียรในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
5. พัฒนาให้บัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางธุรกิจสมัยใหม่

เพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปีพ.ศ. 2536 ภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้เริ่มจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ทั้งหลักสูตร 4 ปีและหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี โดยมีจำนวนนิสิตรับเข้าและสำเร็จการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนิสิตรับเข้าและสำเร็จการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต 4 ปี

สาขาวิชา	รับเข้าศึกษาปีการศึกษา							สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา				
	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2538	2539	2540	2541	2542
การบัญชี	38	31	29	32	28	31	31	-	-	35	29	29
การตลาด	37	26	29	29	35	33	28	-	-	31	24	24
การบริหารบุคคล	37	30	32	26	27	28	27	-	-	32	27	29
การบริหารโรงแรม	46	36	-	-	-	-	-	-	-	43	35	-
รวม	158	123	90	87	90	92	86	-	-	141	115	82

**ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนิสิตรับเข้าและสำเร็จการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตร
ต่อเนื่อง 2 ปี (ภาคพิเศษ)**

สาขาวิชา	รับเข้าศึกษาปีการศึกษา							สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา				
	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2538	2539	2540	2541	2542
การบัญชี	100	100	100	100	116	193	167	74	70	67	74	92
การตลาด	100	100	100	100	100	194	163	75	71	68	74	73
การบริหารบุคคล	100	100	100	100	107	202	189	95	87	64	75	88
รวม	300	300	300	300	323	589	519	244	228	199	223	253

ในแต่ละปีความต้องการเข้าศึกษามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นมากในปีการศึกษา 2541 เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ภาควิชาบริหารธุรกิจจึงได้ขยายจำนวนรับนิสิตบริหารธุรกิจบัณฑิตหลักสูตรต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากจำนวนรับเดิม โดยเพื่อขึ้นจำนวน 1 เท่าตัวทุกสาขาจากจำนวนรับเดิม

ส่วนที่ 2 การติดตามผลบัณฑิต

การจัดการอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมทั้งความรู้ในวิทยาการต่างๆ และความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพตลอดจนการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการขยายตัวและจำนวนบัณฑิตเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ปัญหาที่น่าสนใจคือเมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วมีโอกาสเข้าทำงานตามวิชาชีพหรือวิชาการที่ได้ร่ำเรียนมาหรือไม่ ความพึงพอใจต่องานที่ทำและสภาพความเป็นอยู่เป็นอย่างไร ซึ่งปัญหาที่กล่าวมานี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงคุณภาพในการทำงานของบัณฑิตและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

จากสภาพการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ บัณฑิตที่จบออกไปและมีงานทำส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรในมหาวิทยาลัยยังเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการจัดการ นอกจากนี้เมื่อบัณฑิตออกไปหางานทำการคัดเลือกคนเข้าทำงานของสถานประกอบการของเอกชนส่วนใหญ่พิจารณาด้านบุคลิกภาพเป็นสำคัญ เช่น การปรับตัว ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยัน เป็นต้น ความรู้ทางด้านวิชาการเป็นสิ่งรองลงมา ซึ่งมีผู้เคยศึกษาถึงองค์ประกอบทางบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพในการทำงานมากกว่าความรู้ทางด้านวิชาการที่ได้ศึกษา

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมจำเป็นต้องติดตามภาวะการทำงานของบัณฑิต อย่างเป็นกระบวนการเพื่อค้นหาข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับในการที่จะนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตร นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีสถาบันและสถานศึกษาจำนวนมากเห็นความสำคัญ จึงได้มีการสำรวจและวิจัยสภาวะการมีงานทำเรื่อยมา ในจำนวนผลการศึกษาที่ผ่านมา เมื่อลำดับผลการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยทบวงมหาวิทยาลัยได้สำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิตในปีพ.ศ. 2519 และ 2520 และสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้สำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จากผู้สำเร็จการศึกษาปีพ.ศ. 2537, 2538 และ 2539 แม้ช่วงเวลาที่ห่างกันแต่ผลที่สำรวจกลับมีความใกล้เคียงกันไม่เปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดโดยสรุปดังนี้

1. การมีงานทำ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีงานทำประมาณร้อยละ 85 การว่างงานคิดเป็นร้อยละ 8 นอกนั้นเป็นผู้ไม่มีงานทำเพราะไม่ได้หางานทำและกำลังศึกษาต่อ
2. ประสบการณ์ในการทำงานและการเปลี่ยนงาน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 1-2 ครั้ง เหตุผลของการเปลี่ยนงานเพราะหมดสัญญาจ้าง ได้งานที่อื่นที่ดีกว่า การไม่ชอบระบบงานหรือหน่วยงานของนายจ้าง การได้รับผลตอบแทนที่ไม่ดีพอ และเหตุผลส่วนตัวอื่น ๆ
3. อาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพและวิชาการที่เกี่ยวข้องถึงร้อยละ 72 รองลงมาเป็นอาชีพเสมียน อาชีพงานบริการ ธุรกิจ และอาชีพเกี่ยวกับการค้า คือ ร้อยละ 9.9, 7.3 และ 4.5 ตามลำดับ ส่วนอาชีพอื่นๆ นั้นมีน้อยมาก
4. ประเภทของกิจการ ที่ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงาน พบว่าประมาณร้อยละ 68-94 ของผู้สำเร็จการศึกษา ทำงานอยู่ในหมวดอุตสาหกรรม 3 ประเภทได้แก่ การบริการ การพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรมหัตถกรรม มีประมาณร้อยละ 6-32 ที่ทำงานเฉพาะหมวดอุตสาหกรรม เช่นการขุดแร่ โลหะ เกษตร ป่าไม้ การประมง เป็นต้น
5. ลักษณะของงาน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทำงานในภาคเอกชนและธุรกิจส่วนตัวสูงกว่าภาครัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 65 : 35
6. รายได้ที่ได้รับ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีรายได้ส่วนใหญ่ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 48 และร้อยละ 62 มีรายได้อยู่ระหว่าง 6,000- 6,999 บาท

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานย่อมสื่อถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต นั่นคือความสำเร็จในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนของสถานศึกษา คำว่าความพึงพอใจตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Satisfaction" หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงการประเมินค่าหรือความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) หรือเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Goals) ดังนั้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) หมายถึงความรู้สึกต่องานที่ได้บรรลุเป้าหมาย เป็นความรู้สึกทางบวกที่ทำให้เกิดความสุขหรือทัศนคติด้านบวกต่อการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความพึงพอใจ ดร.มณีวรรณ นัทรุทัต ได้ประมวลเรื่องความพึงพอใจที่ศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ในเอกสารประกอบการศึกษาวิชาพฤติกรรมองค์กร ดังนี้

1. งานที่ท้าทายความรู้ความสามารถ เป็นงานที่เปิดโอกาสให้ใช้ทักษะความสามารถมีอิสระและทราบผลงานที่ทำไปว่าดีมากกว่าปราศจากสิ่งเหล่านี้จะทำให้งานนั้นน่าเบื่อ ในทางตรงข้ามงานที่ยากเกินไปก็ทำให้พนักงานรู้สึกที่ถอดออกแล้วความล้มเหลว
2. ได้รับค่าตอบแทนอย่างยุติธรรม สอดคล้องและเหมาะสมกับความสามารถ ทั้งนี้ความพึงพอใจไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณหรือจำนวนเงินที่ได้รับเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของความรู้สึกหรือการรับรู้ว่าเป็นธรรมหรือไม่มากกว่า ซึ่งรวมถึงโอกาสความก้าวหน้าในงาน การได้รับการพัฒนาให้เติบโตในงาน
3. สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการทำงาน ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ปฏิบัติงานและเอื้อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความปลอดภัย อุณหภูมิ เสียง แสง อุปกรณ์การทำงาน
4. เพื่อนร่วมงานที่เกื้อกูล โดยที่ส่วนหนึ่งของการทำงานนั้นตอบสนองความต้องการในการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การมีเพื่อนร่วมงานที่ดีทำให้การสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดความพึงพอใจในงาน

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจกับทฤษฎี ERG.

ความพึงพอใจ ทัศนคติ และแรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด แรงจูงใจ (Motivation) มีรากศัพท์ที่มาจากภาษาลาติน (Movere) หมายถึง to move หรือการเคลื่อนไหว โยคย้าย ดังนั้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาจหมายรวมถึงความต้องการที่จะทำงานในลักษณะที่คำนึงถึงผลของงาน หรือความสำเร็จ มีนักทฤษฎีที่มักได้รับการอ้างถึงในการศึกษาเรื่องแรงจูงใจ หนึ่งในจำนวนนั้นได้แก่ เคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเยล เจ้าของทฤษฎี ERG (Alderfer's ERG Theory)

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกทฤษฎี ERG เป็นกรอบและแนวคิดเนื่องจากเหตุผล 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบของทฤษฎีที่กล่าวว่ามนุษย์ต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) นั้น สอดคล้องกับธรรมชาติของเรื่องที่ศึกษา คือการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจโดยได้ประกอบอาชีพ ซึ่งตามหลักจิตวิทยาแล้วบัณฑิตเหล่านี้ย่อมมุ่งหวังความก้าวหน้าในการดำรงชีวิต

2. ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์บางทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Need Theory) เนื่องจากทฤษฎีเหล่านั้นมีจุดอ่อนที่ก่อให้เกิดการโต้แย้งทฤษฎี ERG มีลักษณะเป็นธรรมชาติและเรียบง่าย เหมาะที่จะใช้ศึกษานักศึกษาในทุกกลุ่มสังคมและในแต่ละประเทศที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ประเด็นสำคัญคือองค์ประกอบที่เชื่อว่ามนุษย์ต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) และต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Related Needs) ทฤษฎีนี้จึงเน้นความจริงตามธรรมชาติของมนุษย์

3. สังคมไทยกำลังโน้มเอียงไปทางลัทธิทุนนิยม ธุรกิจและอุตสาหกรรมสมัยใหม่แพร่ขยายไปทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว ลักษณะการดำรงอยู่แบบเครือข่ายและครอบครัวใหญ่ค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นแบบพึ่งตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) แบบสอบถามในการวิจัยจึงมีขอบข่ายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและรายได้ตามกระแสนิยมยิ่งกว่าเป็นแบบเกษตรกรรมหรือธุรกิจครอบครัวดังที่เคยเป็นมาก่อน

สาระสำคัญของทฤษฎี ERG.

นักพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งสร้างทฤษฎี ERG คือ เคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) โดยพัฒนาจากทฤษฎีของอับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) อีกทีหนึ่ง ทั้งนี้มีการศึกษาเพิ่มเติมกันหลายครั้งและไม่มีหลักฐานทางการวิจัยที่เชื่อได้ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ว่าความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นหรือสามารถแบ่งได้ชัดเจนว่ามี 5 ขั้น นักพฤติกรรมศาสตร์เหล่านี้เช่นฮอล (D.T. Hall) และนูแกม (K. Nougaim)

ทฤษฎี ERG แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประการ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าเหมาะสมที่จะเป็นกรอบในการศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้แก่

1. ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) มีองค์ประกอบของความต้องการที่สอดคล้องกับผู้เป็นบัณฑิตที่เริ่มทำงาน คือ ต้องการค่าตอบแทนจากการทำงาน ต้องมีผลประโยชน์ในรูปแบบสวัสดิการ และสภาพการทำงานที่ดี
2. ความต้องการความสัมพันธ์ทางสังคม (Related Needs) ประกอบด้วยการเป็นสมาชิกในครอบครัว ผู้ร่วมงาน หัวหน้างาน เพื่อน ฯลฯ ลักษณะสำคัญคือต้องการการแบ่งปันและ ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม
3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) ประกอบด้วยความต้องการมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ การก่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการพัฒนาทักษะหรือความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานการศึกษาและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยส่วนใหญ่มีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา อาทิ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2519-2520) ได้ทำการสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิต ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับความพอใจและไม่พอใจในการปฏิบัติงานพบว่าร้อยละ 61.85 พอใจในงานที่ทำ ประมาณร้อยละ 35.67 ไม่พอใจในงานที่ทำ และอีกร้อยละ 2.47 ไม่ระบุ สำหรับสาเหตุแห่งความไม่พอใจในงานที่ทำได้แก่ระบบงานมากที่สุด รองลงมาคือการใช้ความรู้ ความมั่นคง และความก้าวหน้า ค่าตอบแทน รวมถึงผู้ร่วมงานอื่นๆ เรียงตามลำดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (ตุลาคม 2533 – กันยายน 2536) ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงคุณภาพของการทำงานและภาวะการได้งานทำของผู้สำเร็จการศึกษามีปัจจัยอะไรที่ส่งผลให้ทำงานอย่างมีคุณภาพ และองค์ประกอบอะไรที่ส่งผลให้ได้งานทำ จึงได้ทำการศึกษาภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงานของผู้จบอุดมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีงานทำ และมีคุณภาพในการทำงาน

ผลของการศึกษาพบว่า

1. ครอบครัวมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบัณฑิตมาก โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับพ่อแม่ พื้นฐานการศึกษาของพ่อแม่ และความเอาใจใส่ของพ่อแม่ต่อการศึกษาลูก ๆ ทำให้มีโอกาสได้เรียนถึงขั้นอุดมศึกษา
2. คุณภาพงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ให้ความหมายว่าเป็นงานที่บรรลุปเป้าหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องยอมรับ และมักจะมีส่วนต่อความเจริญก้าวหน้าของผู้นำด้วย แม้ว่าจะไม่เสมอไปก็ตาม
3. บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในขณะที่เรียน มีผลต่อการหางานและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว
4. บัณฑิตทุกคนเห็นคุณค่าของการเรียนมหาวิทยาลัย โดยเห็นว่านอกจากมีประโยชน์ต่อการทำงานแล้ว ยังมีประโยชน์ต่อการดำรงชีพในตอนต่อมามากอีกด้วย
5. ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้สอนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และทำให้เข้าใจชีวิตและสังคมดีขึ้น
6. บัณฑิตเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาที่จะช่วยให้หางานได้ง่ายขึ้น และปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้มีตัวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น
7. การสอนแบบกวดำรอ่านให้ฟังควรยกเลิก และนักศึกษาควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ปีงบประมาณ 2534 — 2535) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้งานทำ ความสัมพันธ์ของสาขาที่ศึกษากับลักษณะงานที่ทำ และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงานของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่าในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานคือ บรรยากาศของที่ทำงาน ผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน ช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้ทำงาน ได้ใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ได้เต็มที่

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2538) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาเอกในคณะมนุษยศาสตร์พบว่า บัณฑิตได้งานทำแล้วร้อยละ 75 เป็นงานธุรกิจของตนเองร้อยละ 6.42 รับราชการร้อยละ 3.57 ในขณะที่ที่นิสิตนิยมทำงานรับจ้างเอกชนมากถึงร้อยละ 65 ของจำนวนที่ทำงานแล้วทั้งสิ้น

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรของคณะมนุษยศาสตร์ สรุปได้ว่าควรตัดทอนหลักสูตรทฤษฎีให้น้อยลง เน้นการประยุกต์ความรู้มาปรับด้วยการปฏิบัติจริง การให้ค้นคว้าด้วยตนเอง ควรเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น ควรสอนแบบให้เข้าใจมากกว่าสอนแบบให้จำ และควรใช้เครื่องมือที่ทันสมัยมาช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดวง

พร อ่อนหวาน (2542) ที่ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาของหลักสูตรบริหารธุรกิจการจัดการทั่วไป สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต ภาคพายัพ พบว่าสถาบันควรต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ รวมทั้งการส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรม อุดมคติ ทักษะที่ดี ความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออก กล้าพูดกล้าทำในสิ่งที่ดี ตลอดจนการจัดการจัดหาอาจารย์พิเศษจากสถานประกอบการที่มีประสบการณ์จริงมาสอนเสริมในหลายๆรายวิชา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2538) รายงานผลการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2536-2537 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 51.2 ไม่พอใจในงานที่ทำ สาเหตุที่ยังไม่พอใจในงานที่ทำพบว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการไม่พอใจ 2 ประเด็นหลัก คือ

1. รายได้หรือเงินเดือนที่น้อยไปโดยมีผู้ระบุคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของผู้ไม่พอใจ
2. ระบบงานหรือการบริหารงานของนายจ้างคิดเป็นร้อยละ 49.8 ของผู้ไม่พอใจ โดยผู้ไม่พึงพอใจในการทำงานมีความต้องการที่จะเปลี่ยนงานก่อนข้างสูงประมาณร้อยละ 62.4 ของผู้ที่มีงานทำ

ในปีถัดมาสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2539) ได้ทำการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2537-2538 พบความไม่แตกต่างในเรื่องของความไม่พอใจในงานที่ทำของผู้สำเร็จการศึกษา 2 รุ่น ส่วนสาเหตุของความไม่พอใจในงานมีลักษณะไม่แตกต่างกันมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการไม่พอใจเรื่องของรายได้หรือเงินเดือนที่น้อยเกินไปคิดเป็นร้อยละ 51.1 และระบบงานหรือการบริหารของนายจ้าง คิดเป็นร้อยละ 50.2

ประสงค์ จันทองจีน (2543) ได้ร่วมกับบริษัทตรีเพชร อีซูซูเซลส์ จำกัด จัดโครงการฝึกอบรมและสัมมนาให้กับนิสิต นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ในชื่อโครงการ “บนเส้นทางความก้าวหน้า สู่โลกทรศน์นักบริหาร” ขณะเดียวกันก็ได้ทำการวิจัยทัศนะของนิสิต นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในหัวข้อ “กลยุทธ์การผลิตบัณฑิต ในทัศนะของผู้หน้านิสิต นักศึกษา” พบว่าการสร้างคุณสมบัติของนิสิต นักศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง นิสิต นักศึกษาจะต้องจัดตารางให้ตนเองและวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน ฝึกให้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงตามกำหนด นอกจากนั้น จะต้องสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆของนิสิต นักศึกษาด้วย

2. มีความซื่อสัตย์ จริยธรรม และคุณธรรมที่ดี จะต้องส่งเสริมความอบอุ่นในสถาบันครอบครัว จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคม ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งคอยให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่ยากลำบากกว่า

3. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล จะต้องจัดให้มีการรับฟังและแลกเปลี่ยนความรู้กันเสมอๆ จัดอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเปิดโอกาสให้ทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น
4. เคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันหรือทำงานเป็นทีม กิจกรรมที่ปลูกฝังให้เป็นคนใจกว้าง หรือกิจกรรมให้ได้ร่วมทำงานกับชุมชน
5. ขยัน มีความพยายามไม่ทอดถอย จะต้องปลูกฝังความตั้งใจ ความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ จัดให้มีการสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับฝึกการแก้ปัญหา และฝึกตนเองให้มีความมานะพยายาม
6. รู้จักการทำงานเป็นทีม จัดให้มีการฝึกทำงานเป็นทีมเสมอๆ หรืออบรมการทำงานเป็นทีม
7. กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญปัญหา จัดกิจกรรมส่งเสริมหรือเปิดโอกาส พร้อมทั้งสนับสนุนและชมเชยผู้ที่กล้าแสดงออกในทางที่ดี
8. มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมโครงการวิจัยใหม่ๆ แนะนำการพัฒนาความคิดพร้อมทั้งการฝึกเปิดใจให้กว้าง
9. ทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียน ส่งเสริม โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมของนิสิต นักศึกษา รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมที่มีประโยชน์และน่าสนใจ
10. มีความกว้างขวาง รอบรู้ ก้าวทันกระแสสังคมและเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรที่ทันสมัยเข้ากับการเปลี่ยนแปลง นิสิต นักศึกษาเองต้องพยายามปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
11. รู้จักแบ่งเวลา ปลูกฝังนิสัยการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ต้องรู้จักการลำดับและวางแผนการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ
12. มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน จัดค่ายเพื่อปูแนวทางให้พัฒนาศักยภาพตนเอง ฝึกนิสัยให้เป็นคนช่างสังเกต รักการเรียนรู้
13. มีค่านิยมที่ถูกต้องวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ปลูกจิตสำนึกและวางตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี รวมทั้งจัดกิจกรรมที่สร้างค่านิยมที่ดี
14. มีบทบาทและใส่ใจต่อกิจกรรมเพื่อสังคม สร้างจิตสำนึกในการทำงานเพื่อสังคม จัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสังคม
15. มีความรู้ในสาขาที่เรียนมาและประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้มีการทำความรู้ที่เรียนมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ ฝึกการวิเคราะห์ ค้นหาข้อมูล นอกจากนั้นหน่วยงานต่างๆ ควรจะสนับสนุนการฝึกงานให้แก่ นิสิต นักศึกษา
16. มีความร่วมมือกันระหว่างสถาบันเพิ่มมากขึ้น จัดองค์การหรือกลุ่มประสานงานเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย หรือจัดค่ายระหว่างมหาวิทยาลัย

17. สุขภาพดีทั้งกายและใจ จัดให้มีการแข่งกีฬา การให้คำปรึกษา

18. มีความกตัญญูและรักครอบครัว ส่งเสริมกิจกรรมภายในครอบครัว ส่งเสริมให้นิสิต
นักศึกษา มีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องชี้วัดการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลป-ศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สาขาการบริหารธุรกิจ-บัญชี และสาขาการบริหารธุรกิจ- การตลาด จำนวน 2 หลักสูตร รับเข้าศึกษาในปีพ.ศ. 2534 และปีพ.ศ. 2535 จำนวน 2 รุ่น และ บริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สาขาการบัญชี การตลาด และการบริหารงานบุคคล รวม 3 หลักสูตร รับเข้าศึกษาในปีพ.ศ. 2536 และ ปีพ.ศ. 2537 จำนวน 2 รุ่น รวมจำนวนที่ศึกษาทั้งสิ้น 4 รุ่น จากบัณฑิต จำนวน 964 คน โดยแยกตามวิชาเอกดังนี้ วิชาเอกการบัญชี จำนวน 384 คน วิชาเอกการตลาด จำนวน 398 คน วิชาเอกการบริหารงานบุคคล 182 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม "ข้อมูลของบัณฑิตและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน" โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของบัณฑิต ได้แก่ ชื่อ-สกุล เพศ ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้ วุฒิและปีที่สำเร็จ อายุ อาชีพ รายได้ งานและตำแหน่งก่อนเข้าศึกษา การปฏิบัติงานหรือการศึกษาเพิ่มเติมหลังสำเร็จการศึกษาความคาดหวังในการเรียนระดับปริญญา การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นต้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำลงในช่องว่าง และแบบชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 การดำรงชีวิตตามอัตภาพ (Existence Needs)
- ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs)
- ส่วนที่ 3 ความก้าวหน้าในงานอาชีพ (Growth Needs)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีระดับความคิดเห็นให้ใช้แบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5
มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษา และหลักสูตรของภาควิชาบริหารธุรกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลบัณฑิต การประเมินผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
2. ประมวลความรู้ที่ได้และสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับบัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจจำนวน 10 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้รายชื่อ ที่อยู่ และที่ทำงานของบัณฑิตจากฝ่ายทะเบียน กองบริการการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา หนังสือรุ่นของบัณฑิต และการโทรศัพท์สอบถาม
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์
3. ติดตามแบบสอบถามโดยจัดประชุมบัณฑิตที่สามารถติดต่อได้เพื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามที่กรอกคำตอบกลับคืนจากบัณฑิต 326 คน หรือประมาณร้อยละ 33.80 ของการตอบรับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package For Social Science) โดยใช้สถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ และค่าฐานนิยม (Mode)

2. หาค่า X^2 (Chi – Square) โดยวิเคราะห์หาความสัมพันธ์วิชาเอกที่ศึกษากับรายได้ ดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกที่บัณฑิตศึกษากับรายได้ที่ได้รับหลังสำเร็จการศึกษา
- ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่ได้รับก่อนสำเร็จการศึกษากับรายได้ที่ได้รับหลังสำเร็จการศึกษา
- ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับรายได้มีความเกี่ยวข้องกันไหม
- ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานกับรายได้มีความสัมพันธ์กับไหม

3. ทดสอบสมมติฐานด้านความพอใจดังนี้

- บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน
- บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวไม่แตกต่างกัน
- บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานไม่แตกต่างกัน
- บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจโดยภาพรวมแตกต่างกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกกับรายได้ อาชีพกับรายได้ ตำแหน่งกับรายได้ เปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกคือ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด และสาขาการบริหารงานบุคคล ในด้านการดำรงชีวิตตามอัตภาพ (Existence Needs) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs) และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Growth Needs) โดยทำการสรุปไว้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสรุปผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ความคาดหวังในการเรียนระดับปริญญาตรี อาชีพ ตำแหน่ง รายได้ การเริ่มต้นประกอบอาชีพ และการศึกษาเพิ่มเติมหลังจากจบปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 แสดงข้อมูลและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวิชาเอกกับอาชีพ ตำแหน่งงานและรายได้

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด และการบริหารงานบุคคล

ส่วนที่ 1 สรุปจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้รวบรวมจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากบัณฑิตหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 ถึงปีพ.ศ. 2539 รวม 4 รุ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 964 คน โดยแยกจำนวนและเอกสารที่ได้รับคืนตามวิชาเอก ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและจำนวนแบบสอบถามรับคืน

สาขาวิชา	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง (ชุด)	จำนวนแบบสอบถามรับคืน (ชุด)
บัณฑิตการบัญชี	384	134
บัณฑิตการตลาด	398	117
บัณฑิตการบริหารบุคคล	182	75
รวม	964	326

สรุปจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 326 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.8 ของจำนวนบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก
อนึ่ง ในการประมวลผลบางรายการ ผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ครบทุกรายการ ทำให้บางตา
รางที่แสดงรายการจำนวนรวมอาจไม่ครบ 326 คน ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลดังนี้

1. เพศและอายุ

ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2535 – 2538 เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ หญิงร้อยละ 70 และชายร้อยละ 30

สำหรับอายุของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี
ประมาณร้อยละ 70 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 30-34 ปี และต่ำกว่า 25 ปี ประมาณร้อยละ 15 และร้อย
ละ 10 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงช่วงอายุของผู้สำเร็จการศึกษา

อายุ (ปี)	จำนวนผู้สำเร็จ	อัตราร้อยละ
ต่ำกว่า 25	33	10
25 – 29	225	70
30 – 34	49	15
35 - 39	10	3
สูงกว่า 39	6	2
รวม	323	100

2. ความคาดหวังในการมาเรียนในระดับปริญญาตรี

จากการสอบถามความคาดหวังในการมาเรียนในระดับปริญญาตรีของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า
ส่วนใหญ่ของผู้สำเร็จการศึกษา ประมาณร้อยละ 40 มาเรียนในระดับปริญญาตรีเพื่อเป็นการเพิ่มวุฒิให้
ทัดเทียมกับความรู้ความสามารถที่มีเพื่อใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง รองลงมาเป็นการเพิ่มความรู้เพื่อเปลี่ยน
งานที่ต้องการทำและเพิ่มความรู้ในสายงานที่ทำ โดยคิดเป็นร้อยละ 25 และร้อยละ 23 ตามลำดับ นอก
จากนี้ความคาดหวังอื่น ๆ ของผู้เรียนทั้ง 3 เอก ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกันได้แก่ เพื่อความก้าวหน้าใน
อาชีพเพื่อการศึกษาต่อระดับสูงไม่ และเพื่อนำไปสมัครงานอื่น ๆ เป็นต้น

153542

3๗8.198๒๒

ท 516 ๓

๙, 2

ตารางที่ 6 แสดงค่าร้อยละของความคาดหวังของบัณฑิตก่อนมาเรียนปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา

ความคาดหวังการเรียน ระดับปริญญาตรี	จำนวนผู้เรียนในสาขาวิชา		
	การบัญชี	การตลาด	การบริหารงานบุคคล
- เพิ่มความรู้ในสายงานที่ทำ	24.0	24.0	21.0
- เพิ่มความรู้เพื่อเปลี่ยนงานที่ ต้องการทำ	25.0	26.0	24.0
- เพิ่มวุฒิให้ทัดเทียมกับความ รู้ความสามารถที่มีเมื่อใช้ ในการเลื่อนตำแหน่ง	40.0	35.0	47.0
- อื่น ๆ	11.0	15.0	8.0
ร้อยละ จำนวนรวม	100.0 (132)	100.0 (114)	100.0 (75)

3. การศึกษาเพิ่มเติมหลังจากที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 7 แสดงค่าร้อยละของบัณฑิตที่ศึกษาเพิ่มเติมหลังจากที่จบปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแยกเป็นแต่ละวิชาเอก ดังนี้

ระดับการศึกษา	รวม	สาขาวิชาเอก		
		การบัญชี	การตลาด	การบริหารบุคคล
ประกาศนียบัตร	38.0	35.0	41.0	43.0
ปริญญาตรีสาขาอื่น	25.0	37.0	35.0	19.0
ปริญญาโท	36.0	28.0	24.0	33.0
ปริญญาเอก	1.0	0.0	0.0	5.0
ร้อยละ จำนวนรวม	100 (81)	100 (43)	100 (11)	100 (21)

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งศึกษาต่ออาจจะในระดับเดิมแต่ต่างสาขาหรือในระดับสูงขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 25 ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยผู้สำเร็จการศึกษาสาขাবัณชีมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาสาขาการตลาต และการบริหารบุคคล คิดเป็นร้อยละ 43 ของผู้ศึกษาต่อ

4. อาชีพ

ตารางที่ 8 แสดงค่าร้อยละของอาชีพของบัณฑิตในแต่ละวิชาเอก

อาชีพ	จำนวนรวม ทุกสาขา	สาขาวิชาเอก		
		การบัญชี	การตลาต	การบริหารบุคคล
- รับราชการ	12.0	15.0	10.0	12.0
- ลูกจ้างพนักงานเอกชน	65.0	62.0	69.0	64.0
- รัฐวิสาหกิจ	8.0	11.0	4.0	8.0
- เจ้าของกิจการ (ธุรกิจส่วนตัว)	5.0	4.0	5.0	5.0
- อื่น ๆ	10.0	8.0	12.0	11.0
ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนรวม	(325)	(133)	(117)	(75)

ผู้สำเร็จการศึกษาทุกสาขาที่มีงานทำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในหน่วยงานเอกชนร้อยละ 65 รองลงมาคือการรับราชการในหน่วยงานของรัฐคิดเป็นร้อยละ 12 ปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 8 ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาแล้วทำงานในธุรกิจของตนเองหรือทำงานในธุรกิจของบิดาหรือของญาติพี่น้อง มีเพียงร้อยละ 5 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 ปฏิบัติการกิจในหลายรูปแบบ อาทิ การทำไร่แม่บ้าน และการศึกษาต่อ

5. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตารางที่ 9 แสดงค่าร้อยละตำแหน่งงานในปัจจุบันของบัณฑิตในแต่ละวิชาเอก

ตำแหน่งงาน	จำนวนรวม ทุกสาขา	สาขาวิชาเอก		
		การบัญชี	การตลาด	การบริหารบุคคล
- พนักงานทั่วไป	59.0	50.0	70.0	57
- หัวหน้างาน	20.0	22.0	18.0	19.0
- ผู้จัดการฝ่าย/แผนก	3.0	2.0	3.0	3.0
- ผู้จัดการทั่วไป	3.0	4.0	4.0	3.0
- อื่น ๆ	12.0	19.0	4.0	13.0
- ว่างาน	3.0	3.0	1.0	5.0
ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนรวม	(132)	(132)	(115)	(75)

ตำแหน่งงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษาสวนใหญ่ปฏิบัติงานในระดับบริหารขั้นต้นคือเป็นในระดับพนักงานในองค์การคิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาเป็นการปฏิบัติงานในระดับหัวหน้างานคิดเป็นร้อยละ 20 ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานทางด้านการบริหารในระดับกลางและสูงมีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 6 อื่น ๆ อีกร้อยละ 12 เป็นผู้ประกอบการประมาณร้อยละ 3 นอกนั้นเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี นักวิชาการในหน่วยงานของรัฐ และศึกษาต่อระดับปริญญาโท

นอกจากนี้ จากการสอบถามผู้ว่างงานพบว่ามีประมาณร้อยละ 3 ของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อศึกษาถึงตำแหน่งอื่น ๆ ในแต่ละสาขาวิชาเอกพบว่าสาขาการบัญชีมีตำแหน่งงานอื่น ๆ สูงกว่าสาขาบริหารบุคคล และการตลาดคิดเป็นร้อยละ 19 ร้อยละ 4 และร้อยละ 13 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นเจ้าของกิจการ และเป็นอาจารย์

6. รายได้ในปัจจุบันต่อเดือน

ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาดังแต่ปีการศึกษา 2535-2538 รวมทุกสาขาวิชาที่ทำงานในปี พ.ศ.2541 ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 8,000-16,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61 ขณะที่รายได้มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป มีถึงร้อยละ 28 โดยผู้ที่ได้รับส่วนใหญ่มักเป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านการตลาดและการบัญชี

ตารางที่ 10 แสดงค่าร้อยละของรายได้ต่อเดือนแยกตามสาขาวิชาเอกของบัณฑิต

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนรวม ทุกสาขา	สาขาวิชาเอก		
		การบัญชี	การตลาด	การบริหารบุคคล
ต่ำกว่า 8,000	11.0	6.0	10.0	18.0
8,000 – 12,000	31.0	37.0	39.0	35.0
12,001 - 16,000	24.0	28.0	19.0	27.0
16,001 ขึ้นไป	28.0	29.0	32.0	20.0
ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนรวม	(325)	(133)	(117)	(75)

7. การเริ่มต้นประกอบอาชีพ (หลังจากจบปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยบูรพา) ใน แต่ละวิชาเอก

ตารางที่ 11 แสดงค่าร้อยละของความคิดเห็นของบัณฑิตต่อการเริ่มต้นประกอบอาชีพกับสาขาวิชาเอกที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี

ข้อคิดเห็น	จำนวน รวมทุก สาขา	สาขาวิชาเอก		
		การบัญชี	การตลาด	การบริหารบุคคล
- ได้ทำงานตรงสาขาที่เรียน	35.0	48.0	24.0	28.0
- ต้องปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับความรู้	14.0	10.0	15.0	17.0
- ไม่ชัดเจนในความก้าวหน้าของงาน	7.0	6.0	8.0	7.0
- ตั้งใจทำงานชั่วระยะหนึ่งจนกว่าจะได้งานใหม่	11.0	11.0	8.0	15.0
- มีความพอใจงานในหน้าที่	33.0	25.0	46.0	33.0
ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนรวม	(323)	(114)	(114)	(75)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการสอบถามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนมาว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ได้งานทำและการนำไปใช้ซึ่งได้พบว่าผู้มีงานทำส่วนใหญ่ค่อนข้างได้งาน

ตรงสาขาที่เรียน โดยผู้สำเร็จการศึกษาสาขาบัญชีจะได้งานทำตรงสาขาที่เรียนมากกว่าผู้สำเร็จในสาขาการตลาดและบริหารบุคคลคิดเป็นร้อยละ 48.0 จะเห็นได้ว่าผู้มีงานทำระบุการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ซึ่งมีถึงร้อยละ 14

สำหรับประเด็นความพอใจต่องานในหน้าที่ ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำมีความพอใจต่องานในหน้าที่พอสมควรคิดเป็นร้อยละ 33 โดยผู้สำเร็จการศึกษาสาขาการตลาด และการบริหารบุคคล อาจจะไม่ได้ทำงานตรงสาขาเท่าที่ควร แต่มีความพอใจต่องานในหน้าที่ค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 46 และร้อยละ 33 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าร้อยละของการนำความรู้ระดับปริญญาตรีไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต

ตัวเหลือ วิชาเอก	ความรู้ค่อนข้างล้ำสมัย	อาจารย์ไม่เน้นการประยุกต์ใช้	อุปกรณ์/สื่อการเรียนไม่สอดคล้องกับความจริงของงาน	ตำรา/เอกสารการเรียนไม่สอดคล้องกับความจริงของงาน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
การบัญชี	16.4	32.8	26.9	42.5	134
การตลาด	14.9	26.3	32.5	40.4	114
การบริหารบุคคล	24.0	40.0	25.3	38.7	75
ผลรวมเฉลี่ย	17.6	32.2	28.5	40.9	323

จากข้อมูลการเลือกตอบของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกเกี่ยวกับปัญหาการนำความรู้ระดับปริญญาตรีไปใช้ในการทำงานพบว่าบัณฑิตวิชาการบัญชี และบัณฑิตวิชาเอกการตลาด ตอบว่าตำราและเอกสารการเรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของงานมากที่สุด ส่วนบัณฑิตวิชาเอกบริหารบุคคลเลือกตอบมากที่สุดคือความรู้ค่อนข้างล้ำสมัย

ตารางที่ 13 ตารางแสดงค่าร้อยละของปัจจัยที่ทำให้บัณฑิตได้งานที่ดีขึ้น รายได้มากขึ้น หรือ ตำแหน่งงานสูงขึ้น

ปัจจัย	ผู้ตอบแบบสอบถาม		ผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม		รวม	
	จำนวน	คิดเป็นค่า ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นค่า ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นค่า ร้อยละ
วุฒิสูงขึ้น	314	96.3	12	3.7	326	100.0
ความรู้มากขึ้น	314	96.3	12	3.7	326	100.0
ประสบการณ์มากขึ้น	320	98.2	6	1.8	326	100.0
อื่น ๆ	281	86.2	42	13.8	326	100.0

จากตารางข้างต้นทำให้ทราบว่าปัจจัยที่ทำให้ได้งานที่ดีขึ้น รายได้มากขึ้น และตำแหน่งสูงขึ้น ปัจจัยอันดับแรกคือการมีประสบการณ์มากขึ้น รองลงมาได้แก่มีความรู้มากขึ้นและวุฒิสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ จังหวะและโอกาส การมีความสามารถ ความอาวุโส หรือมีอายุงานมากขึ้น และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น และเมื่อจำแนกตามวิชาเอก พบว่าบัณฑิตแต่ละวิชาเอกให้ความเห็นดังนี้

ตารางที่ 14 ตารางแสดงอันดับของเหตุผลที่นิสิตแต่ละวิชาเอกเลือก กรณีที่ได้งานที่ดีขึ้น เงินเดือนมากขึ้น และตำแหน่งงานสูงขึ้น

ปัจจัย วิชาเอก	วุฒิสูงขึ้น	ความรู้มากขึ้น	ประสบการณ์มากขึ้น	อื่น ๆ
การบัญชี	3	2	1	4
การตลาด	2	3	1	4
การบริหารบุคคล	1	3	2	4

บัณฑิตวิชาเอกการบัญชี ให้เหตุผลว่า เหตุที่ทำให้การทำงานที่ดีขึ้น ได้รายได้เพิ่มมากขึ้น ตำแหน่งสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์เป็นอันดับแรกรองลงมาคือ ความรู้และวุฒิการศึกษา และอื่น ๆ ตามลำดับ ส่วนบัณฑิตวิชาเอกการตลาด มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับบัณฑิตวิชาเอกการบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวกับประสบการณ์เป็นอันดับแรก ส่วนอันดับรองลงมาได้แก่ วุฒิการศึกษาความรู้และอื่น ๆ ตามลำดับ

สำหรับบัณฑิตวิชาเอกการบริหารบุคคล คิดว่าเหตุที่ทำให้งานที่ดีขึ้น ได้รับเงินรายได้มากขึ้น ตำแหน่งสูงขึ้น เนื่องมาจากวุฒิสูงขึ้น เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ประสบการณ์ ความรู้ และอื่น ๆ ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 แสดงข้อมูลและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวิชาเอกกับอาชีพ ตำแหน่งงานและรายได้

2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกกับรายได้

ตารางที่ 15 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละตามแนวนอน และค่าร้อยละตามแนวตั้งเปรียบเทียบ

ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกกับรายได้ที่ได้รับ

วิชาเอก	รายได้ (บาท)				ผลรวม
	น้อยกว่า 8,000	8,000-12,000	12,001-16,000	16,000 ขึ้นไป	
การบัญชี	8	50	37	38	133
	6.02	37.59	27.82	28.57	
	23.53	42.32	46.84	41.76	
การตลาด	12	45	22	38	117
	10.26	38.46	18.80	32.48	
	35.29	37.19	27.85	41.76	
การบริหาร งานบุคคล	14	26	20	15	75
	18.67	34.67	26.67	20.00	
	41.18	21.49	25.32	16.48	
ผลรวม	34	121	79	31	325
ค่าร้อยละ	10.46	37.23	24.31	28.00	

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

แถวที่ 2 แสดงเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบในวิชาเอกเดียวกัน (แนวนอน)

แถวที่ 3 แสดงเปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบต่างวิชาเอก (แนวตั้ง)

จากตารางที่แสดงข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกกับรายได้ พบว่าบัณฑิตทั้งสามวิชาส่วนมากมีช่วงรายได้อยู่ระหว่าง 8,000 – 12,000 บาท ถึง 121 คน เมื่อเปรียบเทียบช่วงรายได้ของแต่ละวิชาเอก จะได้ว่า

- จำนวนบัณฑิตที่มีรายได้อยู่ในช่วงน้อยกว่า 8,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตสาขา

การบริหารบุคคล

- จำนวนบัณฑิตที่มีรายได้ช่วง 8,001-12,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตสาขาการ

บัญชี

- จำนวนบัณฑิตที่มีรายได้ช่วง 12,001-16,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตสาขาการบัญชี
- จำนวนบัณฑิตที่มีรายได้ 16,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตจากทั้งสาขาการ

บัญชีและการตลาด

จากการเปรียบเทียบวิชาเอกกับรายได้ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ด้วยการทดสอบสมมติฐานสถิติ ไคสแควร์ ซึ่งมีค่าวิกฤติ (Critical Value) = .05 โดยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

Ho : วิชาเอกไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้

Ha : วิชาเอกมีความสัมพันธ์กับรายได้

ผลที่ได้คือ ค่าไคสแควร์ = 12.402 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่เปิดจากตาราง ($12.402 < 12.59$) พบว่าผลที่ได้ยอมรับสมมติฐานหลักแสดงว่าวิชาเอกไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ นั่นคือการมีรายได้มากหรือน้อยไม่ขึ้นอยู่กับวิชาเอกที่เรียนมา ณ ระดับนัยสำคัญ .05 หรือเมื่อเปรียบเทียบ P-value จะได้ว่า

ตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-Square Test โดยเปรียบเทียบค่า P-Value

Statistics	Value	df	Asymp.Sig.(2-sided)
Pearson Chi-square	12.402	6	.054
Likelihood Ratio	12.182	6	.058
Linear-by-Linear	4.178	1	.041
Assoriation	325		
N of Valid Cases			

จากตารางทดสอบค่าไคสแควร์ข้างต้นพบว่าค่าไคสแควร์ = 12.40 และค่า P-Value = 0.054 > 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าวิชาเอกไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ นั่นคือการมีรายได้มากหรือน้อยไม่ได้ขึ้นอยู่กับวิชาเอกที่เรียนมา

2.2 เปรียบเทียบอาชีพกับรายได้มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับรายได้

ตารางที่ 17 แสดงค่าความถี่ร้อยละตามแนวนอน และค่าร้อยละตามแนวตั้งเปรียบเทียบรายได้ของบัณฑิตกับงานอาชีพต่าง ๆ

อาชีพ	รายได้				ผลรวม
	น้อยกว่า 8,000	8,000-12,000	12,001-16,000	16,001 ขึ้นไป	
รับราชการ	15	18	5	3	41
	36.59	43.90	12.20	7.32	
	44.12	15.00	6.33	3.30	
ลูกจ้างบริษัท	7	67	66	70	210
	3.33	31.90	31.43	33.33	
	20.59	55.83	83.54	76.92	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	16	3	5	26
	7.69	61.54	11.54	19.23	
	5.88	13.33	3.80	5.49	
เจ้าของกิจการ(ธุรกิจ)	1	4	1	10	41
	6025	25.00	6.25	62.50	
	2.94	3.33	1.27	10.99	
อื่น ๆ	9	15	4	3	41
	29.03	48.39	12.90	9.68	
	26.47	12.50	5.06	3.30	
ผลรวม	34	120	79	91	324
ค่าร้อยละ	10.49	37.04	24.38	28.09	100

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

แถวที่ 2 แสดงเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบในอาชีพเดียวกัน (แนวนอน)

แถวที่ 3 แสดงเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบต่างอาชีพ (แนวตั้ง)

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าช่วงรายได้ส่วนใหญ่ของบัณฑิตจะอยู่ระหว่าง 8,000 – 12,000 บาท และส่วนใหญ่บัณฑิตจะประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน เมื่อเปรียบเทียบช่วงเงินเดือนของแต่ละอาชีพจะพบว่า

- บัณฑิตที่มีอาชีพรับราชการส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงน้อยกว่า 8,000 บาท

• บัณฑิตที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 8,000 บาทขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาชีพที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ อาชีพรับราชการ และอาชีพที่มีรายได้มากที่สุดคืออาชีพการเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน

เมื่อเปรียบเทียบอาชีพกับเงินเดือนว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ด้วยการทดสอบสมมติฐานสถิติไคสแควร์ ด้วยระดับนัยสำคัญ = .05 โดยตั้งสมมติฐานดังนี้

Ho : อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้

Ha : อาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้

ผลปรากฏว่าค่าไคสแควร์ = 87.3477 มากกว่าค่าไคสแควร์ที่เปิดจากตารางคือ 21.03 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ นั่นคือการมีรายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาชีพที่ทำ ณ ระดับนัยสำคัญ = .05 เมื่อพิจารณาค่า P - Value จะได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi - Square Tests โดยเปรียบเทียบกับค่า P - Value

Statistics	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	87.348	12	.000
Likelihood Ratio	80.706	12	.000
Linear-by Linear Association	.991	1	.319
N of Valid Cases	324		

จากตารางทดสอบค่าไคสแควร์ข้างต้น พบว่า ค่าไคสแควร์ จากการคำนวณ = 87.348 และค่า P-Value = 0.00 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ นั่นคือ การมีรายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาชีพที่ทำอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

2.3 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานที่ทำกับรายได้

ตารางที่ 19 แสดงค่าความถี่ร้อยละตามแนวนอนและค่าร้อยละตามแนวตั้งเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานกับรายได้ที่ได้รับ

ตำแหน่ง	รายได้				ผลรวม
	น้อยกว่า 8,000	8,000-12,000	12,001-16,000	16,001 ขึ้นไป	
พนักงานทั่วไป	9	70	40	20	139
	6.47	50.36	28.78	14.39	
	21.27	57.85	51.28	22.47	
หัวหน้างาน	2	8	16	27	53
	3.77	15.09	30.19	50.94	
	6.06	6.61	20.51	30.34	
ผู้จัดการฝ่าย/แผนก	0	0	1	7	53
	0.00	0.00	12.50	87.50	
	0.00	0.00	1.28	7.87	
ผู้จัดการทั่วไป	0	4	2	5	53
	0.00	36.36	18.18	45.45	
	0.00	3.31	2.56	5.62	
อื่น ๆ (ไปรครระบุ)	17	38	18	29	102
	16.67	37.25	17.65	28.43	
	51.52	31.40	23.08	32.58	
ว่างงาน	5	1	1	1	53
	62.50	12.50	12.50	12.50	
	15.15	0.53	1.28	1.12	
ผลรวม	33	121	78	89	321
ร้อยละ	10.28	37.69	24.30	27.73	100.00

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

แถวที่ 2 แสดงเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบรายได้ในตำแหน่งงานระดับเดียวกัน (แนวนอน)

แถวที่ 3 แสดงเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบรายได้กับตำแหน่งงานต่างระดับกัน (แนวตั้ง)

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าช่วงรายได้ส่วนใหญ่ของอาชีพทั้งหมดจะอยู่ระหว่าง 8,000 – 12,000 บาท และส่วนใหญ่บัณฑิตจะมีตำแหน่งงานเป็นพนักงานทั่วไปและประกอบธุรกิจส่วนตัว เมื่อเปรียบเทียบช่วงรายได้ของแต่ละตำแหน่งจะได้ดังนี้

- ช่วงรายได้น้อยกว่า 8,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่นๆ ได้แก่ รับราชการ เป็นลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานราชการ และอาชีพธุรกิจส่วนตัว
- ช่วงรายได้ 8,000 – 16,000 บาท ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานทั่วไป
- ช่วงรายได้ 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาชีพที่มีรายได้น้อยที่สุดคืออาชีพรับราชการและอาชีพที่มีรายได้ดีที่สุดคืออาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ผู้บริหารระดับกลางและสูง ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี เป็นต้น

2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานที่ทำกับรายได้

เมื่อเปรียบเทียบตำแหน่งงานกับรายได้ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ด้วยการทดสอบสมมติฐานสถิติไคว์สแควร์ด้วยระดับนัยสำคัญ = .05 โดยตั้งสมมติฐานดังนี้

Ho : ตำแหน่งงานไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้

Ha : ตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์กับรายได้

ผลปรากฏว่าได้ค่าไคสแควร์ = 85.14381 มากกว่าค่าไคสแควร์ที่เปิดจากตารางคือ 25.0 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์กับรายได้ นั้นหมายความว่า

1. รายได้กับตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน (Dependent)
2. ตำแหน่งงานแตกต่างกันจะมีรายได้แตกต่างกันอย่างยิ่ง

และเมื่อเปรียบเทียบค่าไคสแควร์กับค่า P – Value ได้ค่าดังที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi – Square Tests โดยเปรียบเทียบกับค่า

P – Value

Statistics	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	85.144	15	.000
Likelihood Ratio	77.323	15	.000
Linear-by Linear Association	.466	1	.0495
N of Valid Cases	321		

จากตารางทดสอบค่าไคสแควร์พบว่าได้ค่าไคสแควร์ = 85.144 และ P-Value = 0.00 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์กับรายได้ นั่นคือการมีรายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติ

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจการบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล

3.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตาม ทัศนภาพ

ตารางที่ 21 แสดงค่าความถี่ร้อยละตามแนวนอนและค่าร้อยละตามแนวตั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านการดำรงชีวิตตามทัศนภาพของบัณฑิตบริหารธุรกิจ สาขา การบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล

วิชาเอก	ส่วนที่ 1					ผลรวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การบัญชี	84	318	485	125	51	1063
	7.90	29.92	45.63	11.76	4.80	
	36.52	43.27	42.58	36.98	40.80	
การตลาด	97	269	390	127	45	928
	10.45	28.99	42.03	13.69	4.85	
	42.17	36.60	34.24	37.57	36.00	
บริหารบุคคล	49	148	264	86	29	928
	8.50	25.69	45.83	14.93	5.03	
	21.30	20.14	23.18	25.44	23.20	
ผลรวม	230	735	1139	338	125	2567
	8.96	28.63	44.37	13.17	4.87	100.0

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงความถี่ที่ได้จากการสังเกต (ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง)

แถวที่ 2 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบในวิชาเอกเดียวกัน

แถวที่ 3 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวคิดของวิชาเอกที่แตกต่างกัน

จากตารางแสดงให้เห็นว่า จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับความพึงพอใจด้านการดำรงชีวิตตามทัศนภาพบัณฑิตบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในช่วงปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 44.37 รองลงมาความพึงพอใจอยู่ในช่วงมากคิดเป็นร้อยละ 28.63

เมื่อทดสอบโดยเปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามอัตรภาพว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ณ ระดับความเชื่อมั่น = .05 โดยตั้งข้อสมมติฐาน ดังนี้

Ho : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามอัตรภาพไม่แตกต่างกัน

Ha : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามอัตรภาพแตกต่างกัน
การทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ ปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-Square Tests โดย เปรียบเทียบกับค่า

P-Value

Statistics	Value	dF	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.154	8	.193
Likelihood Ratio	11.162	8	.193
Linear-by Linear Association	1.236	1	.266
N of Valid Cases	2567		

จากตารางพบว่าค่าไคสแควร์ = 11.154 ให้ค่า P- Value = 0.193 มากกว่า 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกแตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามอัตรภาพไม่แตกต่างกัน

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs) ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว
ของบัณฑิตบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี การตลาด และการบริหารงานบุคคล

วิชาเอก	ส่วนที่ 2					ผลรวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การบัญชี	147	482	369	60	13	10.71
	13.73	45.00	34.45	5.60	1.21	
	44.01	41.55	42.86	36.36	23.64	
การตลาด	117	428	305	56	21	927
	12.62	46.17	32.90	6.04	2.27	
	35.03	36.90	35.42	33.94	38.18	
การบริหาร บุคคล	70	250	187	49	21	927
	12.13	43.33	32.41	8.49	3.64	
	20.96	21.55	21.72	29.70	38.18	
ผลรวม	334	1160	861	165	55	2575
ร้อยละ	12.97	45.05	33.44	6.41	2.14	100.0

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงความถี่ที่ได้จากสังเกต

แถวที่ 2 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวนอนในวิชาเอกเดียวกัน

แถวที่ 3 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวตั้งของวิชาเอกที่แตกต่างกัน

จากตาราง จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นกับความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs) ของบัณฑิตอยู่ในช่วงพึงพอใจมาก รองลงมาอยู่ในช่วงความพึงพอใจปานกลาง

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ด้วยการทดสอบสมมติฐาน ค่าสถิติไคสแควร์ โดยสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ดังนี้

Ho : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและ

ครอบครัวไม่แตกต่างกัน

Ha : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวแตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-Square Tests โดยเปรียบเทียบกับค่า P-Value

Statistics	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.738	8	.023
Likelihood Ratio	17.143	8	.029
Linear-by-Linear Association	7.382	1	.007
N of Valid Cases	2575		

จากตาราง พบว่าค่าไคสแควร์ = 17.738 ให้ค่า P-Value = 0.023 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกแตกต่างกันมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ โดยที่บัณฑิตวิชาเอกการบัญชี มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และครอบครัวมากที่สุด รองลงมาเป็นบัณฑิตวิชาเอกการตลาดและบัณฑิตวิชาเอกบริหารบุคคลมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้ร่วมงานค่อนข้างน้อย

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ตารางที่ 25 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่

การงาน (Growth Needs) ของบัณฑิตบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี การตลาด และการบริหารงานบุคคล

วิชาเอก	ส่วนที่ 2					ผลรวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การบัญชี	147	482	369	60	13	10.71
	13.73	45.00	34.45	5.60	1.21	
	44.01	41.55	42.86	36.36	23.64	
การตลาด	117	428	305	56	21	927
	12.62	46.17	32.90	6.04	2.27	
	35.03	36.90	35.42	33.94	38.18	
การบริหาร บุคคล	70	250	187	49	21	927
	12.13	43.33	32.41	8.49	3.64	
	20.96	21.55	21.72	29.70	38.18	
ผลรวม	334	1160	861	165	55	2575
ร้อยละ	12.97	45.05	33.44	6.41	2.14	100.0

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงความถี่ที่ได้จากสังเกต

แถวที่ 2 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวนอนในวิชาเอกเดียวกัน

แถวที่ 3 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวตั้งของวิชาเอกที่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกเกี่ยวกับความก้าวหน้าว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ ณ ระดับความเชื่อมั่น = 0.99 ค่าระดับนัยสำคัญ = 0.01 การตั้งข้อสมมติฐาน ปรากฏดังนี้

H_0 : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานอาชีพไม่แตกต่างกัน

H_a : ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-Square Tests โดยเปรียบเทียบกับค่า P-Value

Statistics	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	61.056	8	.000
Likelihood Ratio	50.193	8	.000
Linear-by-Linear Association	7.790	1	.005
N of Valid Cases	2630		

จากตารางทดสอบไคสแควร์ พบว่าค่าไคสแควร์ = 61.056 ให้ค่า P-value = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกแตกต่างกันมีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกแตกต่างกันหรือไม่

ตารางที่ 27 แสดงการรวมความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานโดยภาพรวมทั้งสามส่วน

วิชาเอก	รวมทั้ง 3 ส่วน					ผลรวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การบัญชี	371 10.73 44.65	1411 40.82 44.91	1317 38.10 45.71	271 7.84 39.45	87 2.52 37.66	3457
การตลาด	331 10.99 39.83	1288 42.76 40.99	1054 34.99 36.85	254 8.43 36.97	85 2.82 36.80	3012
การบริหาร บุคคล	129 9.90 15.52	443 34.00 14.10	510 39.14 17.70	162 12.43 23.58	59 4.53 25.54	1303
ผลรวม ร้อยละ	831 10.69	3142 40.43	2881 37.07	687 8.84	231 2.97	7772 100.00

อธิบายตาราง

แถวที่ 1 เป็นข้อมูลแสดงความถี่ที่ได้จากสังเกต

แถวที่ 2 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวนอนในวิชาเอกเดียวกัน

แถวที่ 3 แสดงค่าร้อยละเปรียบเทียบตามแนวตั้งของวิชาเอกที่แตกต่างกัน

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน พบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 40.43 รองลงมาเป็นพึงพอใจระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.07 และเมื่อศึกษาโดยเปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกว่าแตกต่างกันหรือไม่ ด้วยการทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ ณ ระดับความเชื่อมั่น = 0.99 โดยตั้งข้อสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-Square Tests โดยเปรียบเทียบกับค่า P-Value

Statistics	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	61.288	8	.000
Likelihood Ratio	58.695	8	.000
Linear-by Linear Association	22.045	1	.000
N of Valid Cases	7772		

จากตารางพบว่าไคสแควร์ = 61.288 ให้ค่า P-Value = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าโดยภาพรวมบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านการดำรงชีพ ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้ร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และความก้าวหน้าในอาชีพของตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ โดยที่บัณฑิตวิชาเอกการบัญชีมีความพึงพอใจโดยภาพรวมมากกว่าสาขาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 44.65 บัณฑิตสาขาการตลาดมีความพึงพอใจโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 39.83 และบัณฑิตบริหารบุคคลน้อยที่สุดมีความพึงพอใจโดยภาพรวมเพียงร้อยละ 15.52

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสภาพการทำงาน ด้านต่าง ๆ ศึกษาปัจจัยที่มีต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และเป็นการสำรวจข้อมูลบัณฑิตเพื่อจัดทำทำเนียบข้อมูลศิษย์เก่าของภาควิชาบริหารธุรกิจ (ภาคพิเศษ) โดยศึกษานักบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกบริหารธุรกิจ-การบัญชี และวิชาเอกบริหารธุรกิจ-การตลาด จำนวน 2 รุ่น (สำเร็จการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ 2537) และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี วิชาเอกการบัญชี การตลาด และการบริหารบุคคล จำนวน 2 รุ่น (สำเร็จการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2538 และ 2539)

การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้เลือกทฤษฎี ERG โดยศึกษาความพึงพอใจ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่เชื่อว่ามนุษย์ต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) ความต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Related Needs) และความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs)

ในการวิจัยครั้งนี้มีคำถามสำหรับการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ และได้คำตอบจากการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี บัณฑิตทั้งชายและหญิงมีความคาดหวังในการมาเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่มาเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มวุฒิให้ทัดเทียมกับความรู้ความสามารถที่จะใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง เพิ่มความรู้เพื่อเปลี่ยนงานที่ต้องการทำ และเพิ่มความรู้ในสายงานที่ต้องการทำ รวมทั้งความก้าวหน้าในอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง
2. หลังจากสำเร็จการศึกษา บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างธุรกิจเอกชน รองลงมาคือรับราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนการประกอบอาชีพอิสระหรือทำงานในธุรกิจของตนเองมีจำนวนน้อยมาก
3. บัณฑิตที่ทำงานในธุรกิจเอกชนและหน่วยงานของรัฐ ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งพนักงาน รองลงมาเป็นหัวหน้างาน และมีจำนวนน้อยมากที่มีตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบตำแหน่งงานของนิสิตทั้ง 3 วิชาเอก ผู้ที่สำเร็จสาขาวิชาการบัญชี จะมีตำแหน่งงานสูงกว่าผู้ที่สำเร็จสาขาวิชาการตลาดและสาขาวิชาการบริหารบุคคล

4. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาบัญชี ส่วนใหญ่จะได้งานทำตรงสาขามากกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาการตลาดและสาขาบริหารบุคคลถึงแม้บัณฑิตทั้งสองสาขาจะไม่ได้ทำงานตรงสาขาที่เรียนมาเท่าที่ควร แต่ก็มีความพึงพอใจต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างสูง

สำหรับความรู้ที่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง บัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก ให้ทัศนะว่าตำราและเอกสารการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของงานและความรู้ค่อนข้างล้าสมัย

5. ปัจจัยที่ทำให้บัณฑิตได้งานที่ดีขึ้น รายได้มากขึ้น หรือตำแหน่งงานสูงขึ้น อันดับแรก ได้แก่ ประสบการณ์มากขึ้น รองลงมาคือวุฒิการศึกษาสูงขึ้นและความรู้สูงขึ้น นอกจากนี้สิ่งเกื้อหนุนอื่นๆ ได้แก่ จังหวะ โอกาส ความสามารถ ความอาวุโส หรือมีอายุงานมากขึ้น และการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาโดยที่บัณฑิตวิชาเอกการบัญชี และวิชาเอกการตลาดมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบัณฑิตการบริหารบุคคลอาจมีความคิดเห็นแตกต่างไปบ้าง โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นเพราะมีการศึกษาสูงขึ้น รองลงมาเป็นประสบการณ์ ความรู้และอื่น ๆ

6. วิชาเอกที่บัณฑิตได้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ได้รับ หลังจากสำเร็จการศึกษา นั่นคือการมีรายได้มากหรือน้อย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับวิชาเอกที่ศึกษาและรายได้ส่วนใหญ่ของนิสิตทั้ง 3 วิชาเอกอยู่ระหว่าง 8,000 – 12,000 บาท

7. บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนรองลงมาคืออาชีพรับราชการ โดยเป็นลูกจ้างชั่วคราว พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการและอาชีพอื่น ๆ เช่น การประกอบการและการเกษตรจะมีน้อยมาก ซึ่งการศึกษาพบว่าอาชีพกับรายได้มีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ การมีรายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาชีพที่ทำ และพบว่าอาชีพรับราชการส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงน้อยกว่า 8,000 บาท สำหรับอาชีพลูกจ้างเอกชน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 8,000 บาทขึ้นไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่าอาชีพรับราชการมีรายได้ต่ำ ส่วนอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนมีรายได้สูงกว่า

8. ตำแหน่งงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับรายได้ โดยสรุปดังนี้

8.1 ช่วงรายได้น้อยกว่า 8,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการเป็นลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานราชการและอาชีพธุรกิจส่วนตัว

8.2 ช่วงรายได้ 8,000 – 16,000 บาท ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานทั่วไป

8.3 ช่วงรายได้ 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่นๆ ได้แก่เป็นผู้บริหารระดับกลางและสูง หรือเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

9. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน

10. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยบัณฑิตวิชาเอกการบัญชีและการตลาดมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและ

ครอบครัวอยู่ในระดับมาก และบัณฑิตวิชาเอกบริหารบุคคลมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้ร่วมงานค่อนข้างน้อย

11. บัณฑิตทั้ง 3 สาขา มีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่ของงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่บัณฑิตวิชาเอกการบัญชีมีความพึงพอใจความก้าวหน้าในตำแหน่งงานมากที่สุด รองลงมาคือ บัณฑิตสาขาการตลาดและบัณฑิตสาขาบริหารบุคคลมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

12. โดยภาพรวมบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกมีความพึงพอใจในด้านการดำรงชีพ ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้ร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงานและความก้าวหน้าในอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยบัณฑิตวิชาเอกการบัญชีมีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าสาขาอื่นๆ รองลงมาคือ บัณฑิตสาขาการตลาดและบัณฑิตบริหารบุคคลมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

อภิปรายผล

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตกับทฤษฎี ERG

บัณฑิตที่ทำงานแล้วเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแสดงว่าเป็นไปตามทฤษฎี ERG การที่บัณฑิตปฏิบัติงานแล้วเกิดความพอใจ แสดงว่างานที่บัณฑิตปฏิบัติเป็นงานที่ทำหาความรู้ความสามารถ ไม่น่าเบื่อ ได้รับผลตอบแทนอย่างยุติธรรมเหมาะสมกับความสามารถ มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการทำงาน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่นมีเพื่อนร่วมงานที่ให้การสนับสนุน เป็นต้น เช่นเดียวกับทฤษฎี ERG ซึ่งเคลย์ตัน อัลเดอเพอร์ (Clayton Alderter) เป็นเจ้าของกรอบและแนวคิดโดยมีองค์ประกอบของทฤษฎีที่กล่าวว่า มนุษย์ต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) ซึ่งโดยหลักจิตวิทยาแล้วบัณฑิตย่อมมุ่งหวังความก้าวหน้าในชีวิต บัณฑิตต้องการมีชีวิตตามอัตภาพ (Existence Needs) คือ ต้องการค่าตอบแทนจากการทำงานมีผลประโยชน์ในรูปแบบสวัสดิการและมีสภาพการทำงานที่ดี และองค์ประกอบสุดท้าย ได้แก่ ความต้องการความสัมพันธ์ทางสังคม (Related Needs) โดยต้องการมีส่วนร่วมในสังคม มีเพื่อนร่วมงานและเป็นสมาชิกในครอบครัว

2. ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตตามอัตภาพ

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอกมีความพึงพอใจการดำรงชีวิตตามอัตภาพอยู่ในช่วงปานกลางถึงมากคิดเป็นร้อยละ 73.00 แสดงว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ไม่ได้ทะเยอทะยานจนเกินตัว มีลักษณะการดำรงชีวิตคล้ายๆ กัน และได้รับผลตอบแทนเพียงพอในการดำรงชีวิตซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) ที่ศึกษาความต้องการของมนุษย์ว่าเป็นไปตามลำดับขั้น 5 ขั้น

3. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs)

จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว

พบว่าความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 วิชาเอก เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก ถึงมากที่สุดร้อยละ 58.00 และพอใจปานกลางร้อยละ 33.44 (ดูรายละเอียดที่ 23 และ 24) แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความสุขและมีความพึงพอใจในการทำงานทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผูกพันกับครอบครัวเป็นไปด้วยความราบรื่น และมีความสุข สอดคล้องกับความต้องการและความสัมพันธ์ทางสังคมตามทฤษฎี ERG ของ Clayton Abterfer และ ทฤษฎี ความต้องการของ Abraham H. Maslow ที่ว่า ความต้องการความสัมพันธ์ทางสังคมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน เพื่อนฝูงและครอบครัว โดยมีลักษณะสำคัญคือ ต้องการแบ่งปันและมีส่วนร่วมในสังคม

4. ความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Growth Needs)

จากการศึกษาพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในหน้าที่การงานมากถึงมากที่สุดร้อยละ 53.02 พึงพอใจปานกลางร้อยละ 34.44 (ดูรายละเอียดตารางที่ 25 และ 26) แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานถึงร้อยละ 87.46 ซึ่งสูงกว่าการสำรวจภาวะการหางานทำของบัณฑิตที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2519 - 2520 พบว่า บัณฑิตพึงพอใจในงานที่ทำเพียงร้อยละ 61.85 และในปี พ.ศ. 2538 สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจการทำงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูงผู้สำเร็จปริญญาตรีมีความพึงพอใจในงานที่ทำเพียงร้อยละ 48.80

จากผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจมีความก้าวหน้าในอาชีพ อาจเป็นเพราะว่าบัณฑิตมีคุณสมบัติที่ดีในการประกอบอาชีพ มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความขยัน และรู้จักการทำงานเป็นทีม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ประสงค์ จันทองจั่น ปี พ.ศ. 2543 ที่ศึกษาในหัวข้อ กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตในทัศนะของผู้หน้านิสิตนักศึกษาและพบว่าคุณสมบัติของนิสิตนักศึกษาที่จะเป็นเส้นทางก้าวหน้าสู่โลกทรรคนักบริหาร

5. เปรียบเทียบภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

สำหรับผลการเปรียบเทียบภาพรวมความพึงพอใจของบัณฑิตทั้ง 3 สาขา พบว่า บัณฑิตสาขาการบัญชีมีความพึงพอใจการทำงานในระดับมากถึงมากที่สุดร้อยละ 51.55 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 38.10 ขณะที่บัณฑิตสาขาการตลาดมีความพึงพอใจการทำงานในระดับมากถึงมากที่สุดร้อยละ 53.65 และระดับปานกลางร้อยละ 34.99 ขณะที่บัณฑิตสาขาบริหารบุคคลมีความพึงพอใจการทำงานในระดับมากถึงมากที่สุดเพียงร้อยละ 29.62 และระดับปานกลางร้อยละ 17.70 (ดูรายละเอียดในตารางที่ 27 และ 28)

จากผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทางด้านบัญชีและทางด้าน การตลาดได้งานก่อนข้างคิดและมียรายได้ที่สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจตามทฤษฎี ERG ในระดับค่อนข้างสูง แตกต่างจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาการบริหารบุคคลที่มีความพึง

พอใจน้อยกว่า อาจเป็นเพราะว่างานทางด้านการบัญชีและทางด้านการตลาดเป็นงานที่เป็นรูปธรรม เห็นผลงานที่ชัดเจนเพราะกระทบต่อรายได้ของกิจการโดยตรง ส่วนงานบริหารบุคคลเป็นงานพัฒนาคนในองค์กรแม้จะไม่กระทบต่อรายได้โดยตรงของกิจการแต่การสร้างคนให้มีศักยภาพส่งผลกระทบต่อความเติบโตและความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ในช่วงเวลาที่ผ่านมาก่อนวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ผู้บริหารองค์กรมักจะไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาคน ดังนั้นงานในหน้าที่การบริหารบุคคลจึงเป็นงานที่ไม่พอใจเป็นเพียงงานธุรการ จัดเก็บเอกสาร รับสมัคร คัดเลือก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้บุคลากรในสายงานนี้จึงมักจะได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าสาขาอื่น ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่พอใจ ไม่มีความกระตือรือร้นความสัมพันธ์กับองค์กรและเพื่อนร่วมงานน้อย ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานค่อนข้างต่ำ

6. ความคาดหวังของบัณฑิตก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี

บัณฑิตที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี โดยผู้เข้าศึกษามีพื้นฐานการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา หรือเทียบเท่า และส่วนใหญ่มีงานทำอยู่แล้ว

ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังของบัณฑิตเหล่านี้มีถึงร้อยละ 40.67 ที่มาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ได้งานที่ดีขึ้นอันดับแรกคือประสบการณ์ รองลงมาคือวุฒิการศึกษา ความรู้เป็นอันดับสาม การที่บัณฑิตเข้ามาศึกษาความคาดหวังสำคัญคือการเพิ่มวุฒิการศึกษามากกว่าต้องการความรู้ อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ยังประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเพื่อปรับเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งด้วยวุฒิการศึกษาเป็นเกณฑ์

7. หลักสูตรที่ศึกษาสอดคล้องกับงานในอาชีพ

จากการสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตในการประกอบอาชีพว่าสอดคล้องกับรายวิชา ในหลักสูตรวิชาเอกที่ศึกษาหรือไม่ พบว่าบัณฑิตร้อยละ 35.00 ได้ทำงานตรงสาขาวิชาเอกที่ศึกษา และบัณฑิตร้อยละ 14.00 ตอบว่าความรู้ที่เรียนมาไม่สอดคล้องกับงานในอาชีพ บัณฑิตร้อยละ 49.00 มีความเห็นว่าเอกสาร ตำราที่เรียนมาไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องทำจริง บัณฑิตร้อยละ 32.20 ให้ความเห็นว่าวิชาที่เรียนไม่ได้เน้นการประยุกต์ใช้ ส่วนบัณฑิตร้อยละ 28.50 มีความเห็นว่าอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับงานที่ทำจริง และบัณฑิตร้อยละ 17.60 มีความเห็นว่าความรู้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยค่อนข้างล้าสมัย (ดูรายละเอียดตารางที่ 12) รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ภาควิชาบริหารธุรกิจปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยเหมาะสมกับภาวะปัจจุบันและอนาคต และเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ตุลาคม 2533 – กันยายน 2536) ที่ศึกษาถึงภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าบัณฑิตเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาที่จะช่วยให้หางานได้ง่ายขึ้น และปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้มี

ตัวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ยกเลิกระบบการกวดำรอ่าน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลที่กล่าวมาสามารถแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะของบัณฑิต

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะของบัณฑิต

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการสรุปข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามที่ให้บัณฑิตแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพื่อให้ภาควิชาบริหารธุรกิจมีข้อมูลเพียงพอและครอบคลุมตามขอบข่ายงานโดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม

รายละเอียดเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมปรากฏตามข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่ระบุสาระสำคัญต่าง ๆ เรียงลำดับ ดังนี้

- 1.1 หลักสูตรในภาพรวมเหมาะสมคืออยู่แล้ว สามารถนำความรู้ไปใช้การปฏิบัติ งาน ได้จริง
- 1.2 มีความเหมาะสมในภาพรวม เพียงแต่ควรเจาะลึกในรายละเอียดและการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ
- 1.3 ควรจัดหลักสูตรให้ทันสมัยเหมาะกับภาวะปัจจุบันและอนาคต
- 1.4 ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานกว่าเดิม เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ภาพลักษณ์ของภาควิชาในวงการศึกษการบริหารธุรกิจของประเทศ

บัณฑิตแสดงความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของภาควิชาโดยสรุปข้อเสนอที่เป็นสาระสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 ภาพลักษณ์ของภาควิชาบริหารธุรกิจยังไม่เป็นที่รู้จักในวงการศึกษาด้านบริหารธุรกิจมาก เป็นที่รู้จักในวงแคบโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับท้องถิ่น
- 2.2 ภาพลักษณ์ของภาควิชาบริหารธุรกิจในแวดวงที่รู้จักเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ
- 2.3 ข้อคิดเห็นในส่วนที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับ เพราะอยู่ในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ควรอยู่ในคณะบริหารธุรกิจโดยตรง

2.4 ภาควิชาบริหารธุรกิจยังคงเป็นหน่วยงานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และธุรกิจทุกแขนง

3. การสร้างความผูกพันระหว่างภาควิชาบริหารธุรกิจกับศิษย์เก่าและการเปิดโอกาสให้สนับสนุนภาควิชา มีข้อสรุปเรียงตามลำดับข้อเสนอที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- 3.1 ความผูกพันระหว่างศิษย์เก่ากับภาควิชาบริหารธุรกิจมีน้อยมาก ควรมีการจัดสังสรรค์รวมรุ่นหลาย ๆ รุ่น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดตั้งสมาคม
- 3.2 ไม่ค่อยทราบข่าวสาร ควรจัดให้มีข่าวสารของมหาวิทยาลัย
- 3.3 ควรให้นิสิตมีความผูกพันกัน สามารถช่วยเหลือสนับสนุนกันได้ และสามารถให้การสนับสนุนภาควิชาได้มาก
- 3.4 ควรจัดให้มีการประสานงานระหว่างภาควิชากับศิษย์เก่าเป็นระยะ ๆ

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผล สามารถเสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมให้แก่นิสิต ได้ดังนี้

1. หน่วยงานภาควิชาบริหารธุรกิจ

- 1.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับการทำงานจริง เน้นความสามารถในการใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น
- 1.2 พัฒนาวิธีการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น
- 1.3 สร้างภาพลักษณ์ของภาควิชาบริหารธุรกิจให้เป็นที่รู้จักในวงการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจให้มากขึ้น และให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ
- 1.4 สร้างความผูกพันระหว่างภาควิชากับศิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบัน ประสานความร่วมมือและข่าวสารตลอดจนเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนภาควิชา

2. หน่วยงานคณะและมหาวิทยาลัย

- 2.1 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่จะสร้างผู้ประกอบการมากกว่าสร้างคนไปเป็นลูกจ้าง
- 2.2 ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการทำงานจริง
- 2.3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตภาคพิเศษเพื่อเพิ่มประสบการณ์การทำงานร่วมกันและสร้างภาวะผู้นำให้แก่นิสิตเพื่อความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพต่อไป

- 2.4 ปรับภาพลักษณ์ของภาควิชาบริหารธุรกิจให้เด่นชัดและสามารถสื่อต่อบุคคลภายนอกได้ โดยจัดตั้งเป็นคณะบริหารธุรกิจให้เด่นชัดมากกว่าที่จะสังกัดในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเอื้อต่อการหางานทำของบัณฑิต
- 2.5 สร้างเครือข่ายและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับศิษย์เก่า อาจกระทำได้โดยส่งข่าวสารจากมหาวิทยาลัยเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผล ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง
 2. วิจัยการผลิตบัณฑิตสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาดไม่ใช่สาขาที่มหาวิทยาลัยมีความสามารถในการผลิตได้
 3. วิจัย/วิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน ในลักษณะของความต้องการในอนาคต (Feasibility Study) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการลงแผนด้านการจัดหลักสูตร และการเตรียมผลิตบัณฑิต ในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาด
-

ภาคผนวก

สำหรับเจ้าหน้าที่

□ □ □

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถาม

“ข้อมูลของบัณฑิตและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน”

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2536 ถึง 2539

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องที่กำหนดไว้หรือเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับความจริง

1. ชื่อบัณฑิต..... นามสกุล.....
2. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
3. ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้
บ้านเลขที่.....หมู่/ซอย.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์ที่บ้าน.....
เบอร์มือถือหรือ pager.....
4. วุฒิและปีที่สำเร็จการศึกษา
 1. ศศ.บ. 2536 2. ศศ.บ. 2537
 3. บธ.บ. 2538 4. บธ.บ. 2539
5. วิชาเอกที่ท่านศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา คือ
 1. การบัญชี
 2. การตลาด
 3. การบริหารบุคคล
6. อายุปัจจุบัน
 1. น้อยกว่า 25 ปี 2. 25 - 29 ปี
 3. 30 - 34 ปี 4. 35 - 39 ปี
 5. มากกว่า 39 ปี

7. การศึกษาเพิ่มเติมหลังจากที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยบูรพา
1. ปริญญาตรีสาขาอื่นอีก 1 สาขาหรือมากกว่า
2. ปริญญาโท
3. ปริญญาเอก
4. ประกาศนียบัตรสาขา.....
8. อาชีพ
1. รับราชการ 2. ลูกจ้างบริษัทเอกชน
3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4. เจ้าของกิจการ (ธุรกิจส่วนตัว)
5. อื่น ๆ
9. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน
1. พนักงานทั่วไป 2. หัวหน้างาน
3. ผู้จัดการฝ่าย/แผนก 4. ผู้จัดการทั่วไป
5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 6.ว่างงาน
10. ตำแหน่งงานก่อนเข้าศึกษาปริญญาตรี (ถ้ามี).....
- ชื่อหน่วยงาน.....
-
- จำนวนพนักงาน..... คน
11. สถานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- ชื่อหน่วยงาน.....
- เลขที่..... ถนน..... ตำบล.....
- อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
- รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....
- โทรสาร.....
- Email.....จำนวนพนักงาน.....คน

12. รายได้ในปัจจุบันต่อเดือน

1. น้อยกว่า 8,000 บาท
2. 8,000 – 12,000 บาท
3. 12,001 – 16,000 บาท
4. มากกว่า 16,000 บาท

13. ความคาดหวังในการมาเรียนปริญญาตรี

1. เพิ่มความรู้ในสายงานที่ทำ
2. เพิ่มความรู้เพื่อเปลี่ยนงานที่ต้องการทำ
3. เพิ่มวุฒิให้ทัดเทียมกับความรู้ความสามารถที่มีเพื่อใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. การเริ่มต้นประกอบอาชีพ (หลังจากจบปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยบูรพา)

1. ได้ทำงานตรงสาขาที่เรียน
2. ต้องปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับความรู้
3. ไม่ชัดเจนในความก้าวหน้าของงาน
4. ตั้งใจทำงานชั่วคราวหนึ่งจนกว่าจะได้งานใหม่
5. มีความพอใจต่องานในหน้าที่

15. ปัญหาการนำความรู้ระดับปริญญาตรีไปใช้ในการทำงาน (ตอบได้หลายข้อ)

1. ความรู้ค่อนข้างล้าสมัย
2. อาจารย์ไม่เน้นการประยุกต์ใช้
3. อุปกรณ์/สื่อการสอนไม่เหมาะสม
4. ตำรา/เอกสารการเรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของงาน

16. ถ้าได้งานที่ดีขึ้น/เงินเดือนมากขึ้น/ตำแหน่งงานสูงขึ้น ท่านคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด

(โปรดเขียน 1 - 2 - 3 - 4 ...ตามลำดับความสำคัญ โดยให้ 1 สำคัญที่สุด)

1. วุฒิสูงขึ้น
2. ความรู้มากขึ้น
3. ประสบการณ์มากขึ้น
4. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี
การตลาด และการบริหารงานบุคคล

คำชี้แจง โปรดประเมินความสามารถและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของท่าน
โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นหรือความสามารถ
ปฏิบัติงาน ซึ่งระดับคะแนนต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่หนึ่ง : การดำรงชีวิตตามอัตภาพ (Existence Needs)

ส่วนที่สอง : ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว (Related Needs)

ส่วนที่สาม : ความก้าวหน้าในงานอาชีพ (Growth Needs)

สำหรับเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความคิดเห็นและความสามารถปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ส่วนที่ 1 การดำรงชีวิตตามอัตภาพ					
1. เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับภาระหน้าที่					☐
2. เงินเดือนที่ได้รับเพียงพอกับรายจ่ายในครอบครัว					☐
3. การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปอย่างยุติธรรมและเหมาะสม					☐
4. ความพึงพอใจต่อตำแหน่งงาน					☐
5. สวัสดิการที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น					☐
6. ความปลอดภัยจากสภาพการทำงาน					☐
7. ความต้องการเปลี่ยนงานใหม่					☐
8. ความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน					☐

สำหรับเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความคิดเห็นและความสามารถปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ส่วนที่ 2 ความ					
สัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและครอบครัว					
1. การปรับตัวเข้ากับสภาพการทำงานโดยทั่วไป					
2. การปรับตัวเข้ากับงานในหน้าที่					
3. การปรับตัวเข้ากับหัวหน้างาน					
4. การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน					
5. การยอมรับในภาพลักษณ์และความสามารถของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน					
6. ความภูมิใจของครอบครัวต่องานของท่าน					
7. การเป็นสมาชิกของชมรม/สโมสรของหน่วยงาน					

สำหรับเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความคิดเห็นและความสามารถปฏิบัติงาน					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8. ความสุขในภาพรวมต่อการทำงานในหน้าที่						☐
ส่วนที่ 3 ความก้าวหน้าในงานอาชีพ						
1. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี-คอมพิวเตอร์ หรือ อุปกรณ์สำนักงาน						☐
2. ความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงคุณภาพงาน						☐
3. การมีโอกาสนเสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนางาน						☐
4. ความรู้สึกล้ม่นคงต่องานอาชีพ						☐
5. การได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้างาน						☐
6. การได้แสดงความสามารถในการทำงานโดยอิสระ						☐

สำหรับเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความคิดเห็นและความสามารถปฏิบัติงาน					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7. ผลงานเป็นที่ยอมรับ ของผู้ร่วมงานและ หัวหน้างาน						☐
8. โอกาสเข้ารับการฝึก อบรมเพิ่มเติมเพื่อ ความก้าวหน้าของ งาน						☐
9. (เฉพาะผู้ประกอบ อาชีพอิสระหรือ ธุรกิจส่วนตัว) 9.1 งานประสบ ความสำเร็จและ ก้าวหน้า 9.2 ความพึงพอใจ ต่อความสำเร็จ ของงาน						☐ ☐

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง เพื่อให้ภาควิชาบริหารธุรกิจมีข้อมูลเพียงพอและครอบคลุมตามขอบข่ายงาน โปรดให้ข้อเสนอแนะของท่านในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม.....
.....
.....
2. ภาพลักษณ์ของภาควิชาในวงการศึกษบริหารธุรกิจของประเทศ.....
.....
.....
3. การสร้างความผูกพันระหว่างภาควิชาฯกับศิษย์เก่าและการเปิดโอกาสให้สนับสนุนภาควิชา.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

บรรณานุกรม

- ramer, Rockwell C. A survey of the graduate student in business administration. Sacramento : California State University, 1969.
- use, Edgar F. Behavior in organization. Philipince : Addison-Wesley, 1997.
- use, Edgar F. and Bowditch, Jame L. Behavior in organization : A systems arroach to managing. 2 nd. ed. Massachnsetts : addison-Wesley, 1977.
- รุมพล ทวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532. (อัคราณา)
- วงพร อ่อนหวาน. "การติดตามผลบัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจ-การจัดการทั่วไป คณะวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ ปีการศึกษา 2535-2540" วารสารวิจัยและฝึกอบรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 3 (3) : 10 - 12; พฤษภาคม - สิงหาคม 2543.
- ประสงค์ จันทองจัน. "กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตในทัศนะของผู้รำนานิตินักศึกษา" ใน บนเส้นทางความก้าวหน้า สู่โลกทรรศน์นักบริหาร. กรุงเทพฯ : ตรีเพชรอิซูชูเชลต์, 2543. (อัคราณา).
- มณีวรรณ นัครอุทัย. พฤติกรรมองค์กร : แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ม.ป.ป.
- ศิริณา บุญยสงวน และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาเอกในคณะมนุษยศาสตร์ ของบัณฑิตที่สำนักงานศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สรุปรายงานวิจัยเรื่อง ภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงาน ของผู้จบอุดมศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2534-2536. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536.
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา : ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ แบบรายงานการศึกษาตนเองและคู่มือการตรวจสอบและประเมินระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา 7 - 8 สิงหาคม 2540. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2540. (อัคราณา).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานผลการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง พ.ศ. 2538 : ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2536-2537. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานผลการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง
พ.ศ. 2539 : ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2531-2538. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539.

_____. รายงานผลการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคนระดับกลางและระดับสูง พ.ศ. 2539 :
ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2537-2538. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539.